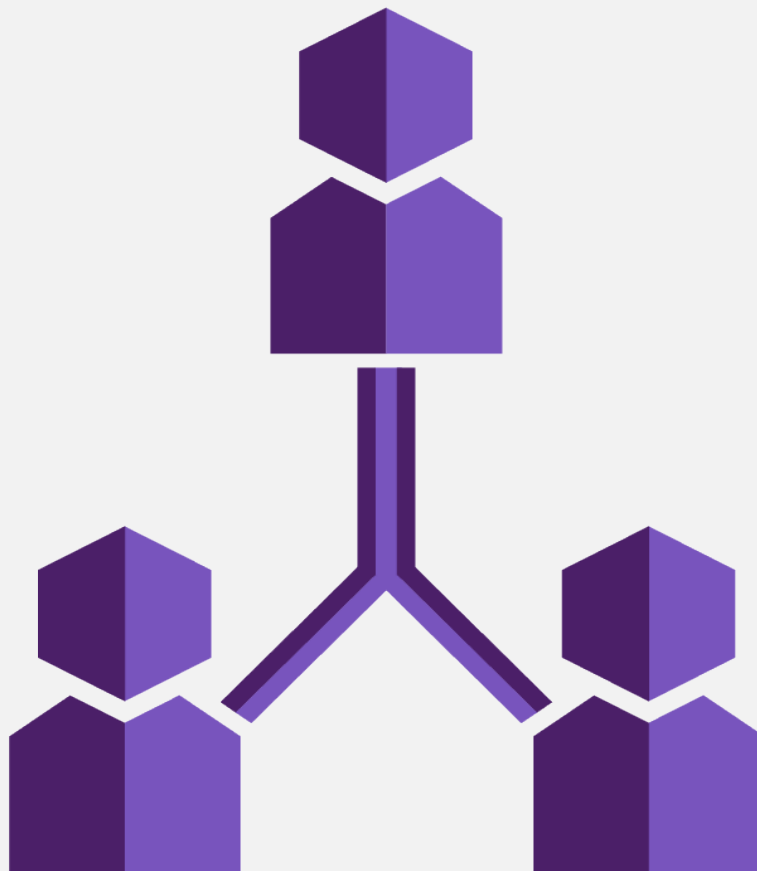

Anställning eller företagande?

– en kvantitativ kartläggning av utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering och företagande

Vi stärker Sverige genom att stärka företagens konkurrenskraft

Tillväxtverket ska skapa så bra förutsättningar som möjligt för företag i hela landet att vara konkurrenskraftiga. Det innebär att vi öppnar dörrar och river barriärer – för ett Sverige där fler företag vill, kan och vågar.

Kunskap, nätverk och finansiering är våra viktigaste verktyg. Tillväxtverkets insatser skapar direkta resultat hos de företag och aktörer som vi samverkar med, men även förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Vårt största enskilda uppdrag är att bidra till att EU-medel investeras i projekt för regional konkurrenskraft och sysselsättning.

Tillväxtverkets publikationer kan laddas ner på tillvaxtverket.se.

© Tillväxtverket

Stockholm, Augusti 2019

Digital: ISBN 978-91-88961-15-0

Rapport 0288

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Nina Dahlman

Telefon, växel 08-681 91 00

Förord

Tillväxtverket arbetar för hållbar tillväxt och konkurrenskraftiga företag. Det gör vi bland annat genom att bidra till bättre förutsättningar att starta och driva företag. Två prioriterade områden är att underlätta näringslivets kompetensförsörjning och att skapa förutsättningar för att fler ska kunna starta och driva företag.

Utrikes födda kvinnor är en prioriterad målgrupp för Tillväxtverket. Utrikes födda kvinnor förvärvsarbetar i mindre grad och befinner sig i större utsträckning utanför arbetskraften än inrikes födda kvinnor. Utrikes födda kvinnor tar inte heller del av affärsutvecklingsstöd såsom finansiering i samma utsträckning som inrikes födda. Samtidigt vet vi att det här är en grupp med stor potential. Genom våra insatser bygger och sprider vi kunskap, möjliggör nätverk och finansierar projekt med syfte att främja utrikes födda kvinnors företagande och arbetsmarknadsetablering. Arbetet bidrar till utveckling på individ-, organisations- och systemnivå.

De regionala skillnaderna inom Sverige är stora både när det gäller utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden och deras företagande. Till exempel är andelen utrikes födda kvinnor som förvärvsarbetar högst i Norrbotten, Stockholm och Halland, medan andelen företagsledare som är utrikes födda kvinnor är högst i Stockholm, Skåne och Västmanland.

Den här rapporten är en av tre som tillsammans syftar till att ge en bild av utrikes födda kvinnors situation på arbetsmarknaden idag och visa på behov och olika vägar till egen försörjning via företagande eller arbete. Rapporterna är skrivna av Oxford Research på uppdrag av Tillväxtverket. Denna rapport tillgängliggör statistik och visar både regionala skillnader, men också skillnader mellan olika grupper kvinnor och män, utrikes och inrikes födda. Detta underlag kan bilda en bra grund att stå på i fortsatt analys- och planeringsarbete och vi hoppas att rapporterna kommer vara till nytta för aktörer som vill genomföra insatser för utrikes födda kvinnor.

De andra två rapporterna är:

Fem vägar till arbete och företagande för utrikes födda kvinnor - en kvalitativ kartläggning av verksamheter som stärker nätverk och kontakt med arbetsmarknaden

Sex röster om att starta och driva företag - en kvalitativ behovskartläggning om utrikes födda kvinnors företagande

Alla tre rapporterna finns på Tillväxtverkets webbplats, tillvaxtverket.se.

Tim Brooks

Avdelningschef
Tillväxtverket

Nina Dahlman

Handläggare
Tillväxtverket

Innehåll

1	Inledning och sammanfattning	7
2	Beskrivning av gruppen utrikes födda kvinnor.....	8
3	Utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering	9
3.1	Beskrivning av begrepp.....	9
3.2	Sysselsättning och arbetslöshet.....	10
3.3	Unga som varken arbetar eller studerar.....	12
3.4	Utrikes födda kvinnor långt från arbetsmarknaden	12
3.4.1	Kvinnor med förgymnasial utbildning födda utanför EU/EFTA	13
3.4.2	Nyanlända kvinnor.....	15
4	Utrikes födda kvinnors företagande.....	17
4.1	Beskrivning av begrepp.....	18
4.2	Utrikes födda kvinnor som driver företag.....	18
4.2.1	Dominerande näringsgrenar.....	19
4.2.2	Företagens juridiska form.....	20
4.2.3	Företagens ålder.....	21
4.2.4	Företagens storlek	21
4.2.5	Kombinatörer.....	22
4.2.6	Företagens omsättning.....	22
4.2.7	Företagens import och export.....	23
4.2.8	Företagarnas utbildningsnivå	23
5	Slutsatser och rekommendationer	24

Bilagor

Bilaga 1	Beskrivning av begrepp
Bilaga 2	Beskrivning av statistiska källor
Bilaga 3	Regionala skillnader

Figurförteckning

Figur 1. Inrikes och utrikes födda kvinnor 15–74 år 2018 (SCB)

Figur 2. Illustration av sysselsättningsbegrepp i SCB:s statistik

Figur 3. Andel sysselsatta och arbetslösa (i procent) 2018 i åldersgruppen 15–74 år (SCB)

Figur 4. Andel (i procent) av befolkningen 15–74 år ej i arbetskraften 2018 (SCB)

Figur 5. Andel (i procent) i åldersgruppen 15–24 år som varken arbetar eller studerar 2018 (NEET:s) (SCB)

Figur 6. Andel (i procent) kvinnor 20 år och äldre födda utanför EU/EFTA (med förgymnasial utbildning, gymnasial eller högre utbildning och okänd utbildning) efter huvudinkomstkälla 2016 (Specialbeställd statistik från SCB)

Figur 7. Andel (i procent) kvinnor/män födda utanför/innanför EU/EFTA 20 år och äldre med förgymnasial utbildning efter huvudinkomstkälla 2016 (Specialbeställd statistik från SCB)

Figur 8. Andel (procent) kommunmottagna flyktingar 20–64 år som är sysselsatta 2017 efter antal år sedan uppehållstillstånd (SCB)

Figur 9. Antal deltagare i Etableringsuppdraget 2016–2018 (Arbetsförmedlingen)

Figur 10. Andel (i procent) i arbete eller studier 90 dagar efter avslutat etableringsuppdrag (Specialbeställd statistik från Arbetsförmedlingen)

Figur 11. Andel (i procent) av operativa företagsledare 20 år och äldre 2016 som är utrikes/inrikes födda och kvinnor/män (Specialbeställd statistik från SCB)

Figur 12. Andel (i procent) av utrikes/inrikes födda kvinnor/män 20 år och äldre 2016 som är operativa företagsledare (Specialbeställd statistik från SCB)

Figur 13. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 med företag i respektive näringsgren (Specialbeställd statistik från SCB)

Figur 14. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 brutet på juridisk form på företaget (Specialbeställd statistik från SCB)

Figur 15. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 som har företag yngre än 3 år (Specialbeställd statistik från SCB)

Figur 16. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 brutet på antal förvärvsarbetande i företaget (Specialbeställd statistik från SCB)

Figur 17. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 som är även har en anställning (så kallade kombinatorer) (Specialbeställd statistik från SCB)

Figur 18. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 brutet på omsättning för företaget (Specialbeställd statistik från SCB)

Figur 19. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 brutet på om företaget importerar (men inte exporterar), exporterar (men inte importerar) eller både importerar och exporterar (Specialbeställd statistik från SCB)

Figur 20. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 brutet på utbildningsnivå (Specialbeställd statistik från SCB)

Figur 21. Andel kvinnor 15–74 år som är utrikes födda efter boendelän 2018-12-31 (SCB)

Figur 22. Antal beviljade uppehållstillstånd till kvinnor 2016–2018 på grund av asyl inkl. anhöriga till flykting i åldrarna 15–74 efter boendelän 2018-12-31 (Specialbeställd statistik från Migrationsverket)

Figur 23. Andel utrikes födda kvinnor 20–64 år som förvärvsarbetar efter boendelän 2018-12-31 (SCB)

Figur 24. Skillnad (i procentenheter) mellan förvärvsarbetande inrikes och utrikes födda kvinnor 20–64 år efter boendelän 2018-12-31 (SCB)

Figur 25. Andel kvinnor födda utanför EU/EFTA med förgymnasial utbildning 20–64 år som förvärvsarbetar efter boendelän 2018-12-31 (SCB)

Figur 26. Andel operativa företagsledare 20 år och äldre som är utrikes/inrikes födda kvinnor/män efter boendelän 2016-12-31 (Specialbeställd statistik från SCB)

1 Inledning och sammanfattning

Utrikes födda kvinnor¹ som söker arbete i Sverige står inför stora utmaningar. Dessa utmaningar innefattar exempelvis språkbarriärer, brist på nätverk och arbetslivserfarenhet och/eller låg utbildningsnivå, vilket gör det svårt att få jobb på den svenska arbetsmarknaden. Tillväxtverket har under flera år genomfört insatser, analyser och rapporter samt finansierat projekt som rör utrikes födda och nyanländas sysselsättning i Sverige. För att Tillväxtverket på ett effektivt och ändamålsenligt sätt ska kunna fortsätta planera och genomföra relevanta insatser i relation till regeringsuppdragen krävs dock mer kunskap om utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering och företagande och förståelse för gruppens särskilda utmaningar och behov.

Denna rapport är den första av tre rapporter på temat. I denna första rapport kartläggs gruppen utrikes födda kvinnor och delgruppen nyanlända kvinnor. Syftet med rapporten är att se hur dessa grupper skiljer sig från övriga delar av befolkningen vad gäller sammansättning, arbetsmarknadsetablering och företagande. Rapporten baseras på statistik från Statistiska centralbyrån (SCB), Arbetsförmedlingen och Migrationsverket.² I den andra rapporten behandlas förutsättningar för företagande bland utrikes födda kvinnor och i den tredje rapporten kartläggs verksamheter som finns i Sverige för att stötta utrikes födda kvinnor till självförsörjning.

I denna rapport framkommer att cirka 22% av samtliga kvinnor i arbetsför ålder bosatta i Sverige är födda utanför Sverige (823 546 personer). Cirka 4% av dessa utrikes födda kvinnor är nyanlända³ (33 351 personer). De utmaningar som utrikes födda kvinnor står inför på arbetsmarknaden tar sig bland annat uttryck i att gruppen har en lägre sysselsättningsgrad och i större utsträckning befinner sig utanför arbetskraften jämfört med inrikes födda personer och utrikes födda män. Statistiken visar även att andelen unga som varken arbetar eller studerar är större bland utrikes födda kvinnor än bland inrikes födda personer och utrikes födda män. Särskilt svårt att komma i arbete är det för kvinnor med förgymnasial utbildning som är födda utanför EU/EFTA⁴ samt för nyanlända kvinnor. Förutom att nyanlända kvinnor har en lägre sysselsättningsgrad än utrikes födda kvinnor generellt har de även en lägre sysselsättningsgrad än nyanlända män. Detta återspeglas också i att kvinnor i lägre grad än män är i arbete eller studier efter avslutat deltagande i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag.

De regionala skillnaderna inom Sverige är stora. Störst andel kvinnor i arbetsför ålder som är utrikes födda finns i länen Stockholm, Skåne och Västmanland. Störst andel nyanlända återfinns i storstadslänen Stockholm, Västra Götaland och Skåne. Det är däremot i länen Blekinge, Dalarna och Gävleborg som utrikes födda kvinnor förvärvsarbetar i minst utsträckning. Dessa län uppvisar även den största skillnaden mellan andel förvärvsarbetande utrikes födda kvinnor och andel förvärvsarbetande inrikes födda kvinnor.

Det finns även regionala skillnader kopplade till företagande. Störst andel personer som driver företag som är utrikes födda kvinnor bor i Stockholm, Skåne och Västmanland.

¹ I denna rapport kommer statistik presenteras uppdelat på kvinnor och män. Att notera är att denna binära uppdelning av kön är en förenklad bild av verkligheten som återspeglar hur statistiken är bruten.

² Vissa data är sådan som finns tillgänglig och vissa data har specialbeställts, se Bilaga 2 för mer information.

³ Se Bilaga 1 för beskrivning av begrepp.

⁴ Innefattar EU-länderna inklusive Liechtenstein, Island, Norge och Schweiz.

Totalt sett är cirka 5% av samtliga personer som driver företag utrikes födda kvinnor. Utrikes födda kvinnor driver i stor utsträckning företag i näringsgrenar som är kvinnodominerade, men i viss mån även i näringsgrenar som domineras av utrikes födda personer. Det går även att se att utrikes födda kvinnor i större utsträckning än andra grupper driver enskilda firmor samt har en eftergymnasial utbildning. Kvinnor kombinerar även i större utsträckning sitt företagande med en anställning och driver i genomsnitt företag som har färre förvärvsarbetare och lägre omsättning jämfört med företag drivna av män. Detta gäller dock för kvinnor födda i Sverige i högre grad än för utrikes födda kvinnor.

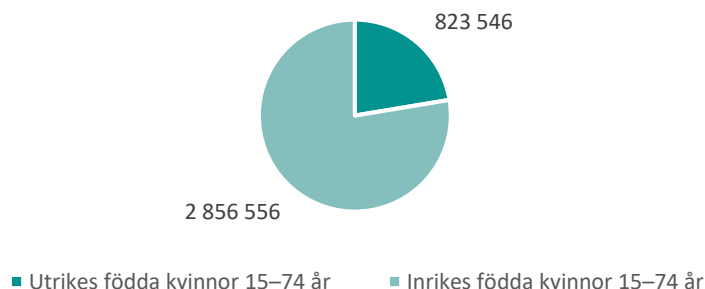
Kommande kapitel kommer att behandla (1) gruppen utrikes födda kvinnor, (2) utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden, (3) utrikes födda kvinnors företagande och (4) slutsatser och rekommendationer. I Bilaga 1 ges definitioner av de begrepp som används i rapporten och i Bilaga 2 listas de statistiska källor som använts och som Tillväxtverket och deras regionala samarbetspartners rekommenderas att följa löpande. I Bilaga 3 redovisas den regionala statistik som hänvisas till i rapporten.

2 Beskrivning av gruppen utrikes födda kvinnor

I detta kapitel följer en kort beskrivning av gruppen *utrikes födda kvinnor* och delgruppen *nyanlända kvinnor*, vilka kommer att behandlas i denna rapport.

Cirka 22% av alla kvinnor i arbetsför ålder (15–74 år) i Sverige är födda utanför Sverige. Totalt fanns det 823 546 utrikes födda kvinnor i Sverige i arbetsför ålder 2018.

Figur 1. Inrikes och utrikes födda kvinnor 15–74 år 2018 (SCB)

Det är dock stor spridning mellan länen. Bland kvinnor i arbetsför ålder är andelen utrikes födda störst i Stockholms län (30%), följt av Skåne län (26%) och Västmanlands län (24%). Minst andel utrikes födda bland arbetsföra kvinnor finns i Gotlands län (8%) följt av Jämtlands län (11%) och Västerbottens län (12%).⁵

Nyanlända kvinnor definieras i denna rapport som de kvinnor som beviljats uppehållstillstånd under åren 2016, 2017 eller 2018 för flykting- eller andra skyddsskäl, inklusive deras anhöriga. Se mer detaljerat vilka av Migrationsverkets kategorier detta avser i Bilaga 1.

Enligt denna definition fanns det 33 351 nyanlända kvinnor i Sverige 2018 i åldrarna 15–74, vilket kan jämföras med 59 534 nyanlända män. Detta innebär att knappt 1% av

⁵ Diagram som illustrerar regionala skillnader presenteras i Bilaga 3.

Sveriges kvinnor i åldrarna 15–74 och cirka 4% av de utrikes födda kvinnorna i åldrarna 15–74 klassades som nyanlända 2018.

Cirka hälften av de nyanlända kvinnorna (och männen) bodde vid årsskiftet 2018/2019 i storstadslänen Stockholm, Västra Götaland och Skåne. Minst antal nyanlända kvinnor fanns vid årsskiftet 2018/2019 i länen Gotland, Jämtland och Norrbotten⁶.

3 Utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering

I detta kapitel presenteras statistik över utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden. De delkapitel som följer behandlar (1) de arbetsmarknadsbegrepp som kommer användas i kapitlet, (2) utrikes födda kvinnors sysselsättning och arbetslöshet, (3) unga utrikes födda kvinnor som varken arbetar eller studerar och (4) utrikes födda kvinnor som befinner sig långt från arbetsmarknaden. I det sistnämnda kapitlet kommer delgrupperna kvinnor med förgymnasial utbildning födda utanför EU/EFTA och nyanlända kvinnor behandlas.

3.1 Beskrivning av begrepp

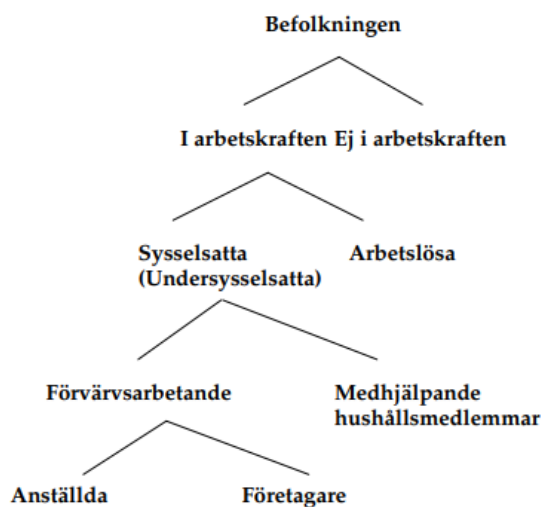
I arbetsmarknadsstatistiken finns många olika begrepp att hålla reda på.⁷ Den totala befolkningen brukar för det första delas in i grupperna *i arbetskraften* och *ej i arbetskraften*. De som är i arbetskraften delas vidare upp i de som är *sysselsatta* och de som är *arbetslösa*. Sysselsatta innefattar både anställda och företagare. Arbetslösa är de som inte varit sysselsatta men som aktivt sökt arbete under referensveckan. Bland de som inte är i arbetskraften räknas de som studerar, är sjuka, är pensionerade eller av andra skäl inte arbetar eller aktivt söker arbete. Studenter som söker och är beredda att ta ett arbete räknas som arbetslösa.⁸ Sysselsatta kan i sin tur delas upp i *medhjälpande hushållsmedlemmar* och *förvärvsarbetande*, som i sin tur delas upp i *anställda* och *företagare*. Hur dessa sysselsättningsbegrepp hänger samman illustreras i figuren nedan.

⁶ Diagram som illustrerar regionala skillnader presenteras i Bilaga 3.

⁷ Se definitioner i Bilaga 1.

⁸ <https://www.scb.se/contentassets/8ab23deb3310477a9dad083750ec0355/begrepp-och-definitioner-aku.pdf>

Figur 2. Illustration av sysselsättningsbegrepp i SCB:s statistik⁹

Undersysselessatt är de som saknar full sysselsättning. Denna grupp kommer dock inte behandlas i denna rapport.

Förutom att begreppet sysselsatt inkluderar medhjälpande hushållsmedlemmar finns det ytterligare skillnader mellan begreppet sysselsatt och begreppet förvärvsarbetare. Man räknas som sysselsatt om man har arbetat motsvarande en timme under den studerade referensveckan som anställd eller som företagare. Däremot avgörs det huruvida man som anställd är förvärvsarbetande eller inte genom en modellbaserad metod som resulterar i olika inkomstgränser för när en person blir klassificerad som förvärvsarbetande. För att en företagare ska klassas som förvärvsarbetande ska denne ha deklarerat för aktiv näringslivsverksamhet, vilket motsvarar att ha jobbat med företaget cirka en tredjedel av heltid.¹⁰

Andelen sysselsatta är antal sysselsatta genom antal i befolkningen och andelen arbetslösa är antal arbetslösa genom antal i arbetskraften.

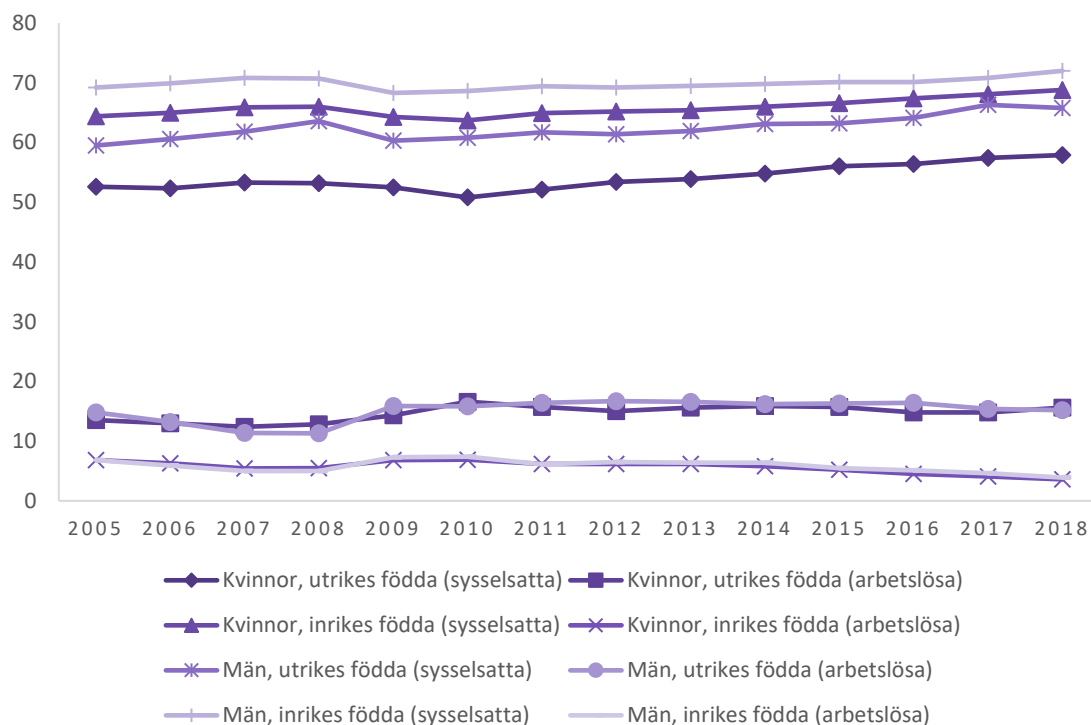
3.2 Sysselsättning och arbetslöshet

Utrikes födda är i lägre grad sysselsatta och i högre grad arbetslösa jämfört med inrikes födda. Utrikes födda kvinnor är arbetslösa i lika stor utsträckning som utrikes födda män, men är sysselsatta i betydligt mindre utsträckning än inrikes födda personer och utrikes födda män.

⁹ SCB, Bakgrundsfakta, Arbetsmarknads- och utbildningsstatistik 2007:1, Några väsentliga sysselsättningsbegrepp i den officiella statistiken: https://www.scb.se/statistik/_publikationer/AM0000_2007A01_BR_AM76ST0701.pdf

¹⁰ Läs mer om dessa definitioner i Bilaga 1

Figur 3. Andel sysselsatta och arbetslösa (i procent) 2018 i åldersgruppen 15–74 år (SCB)

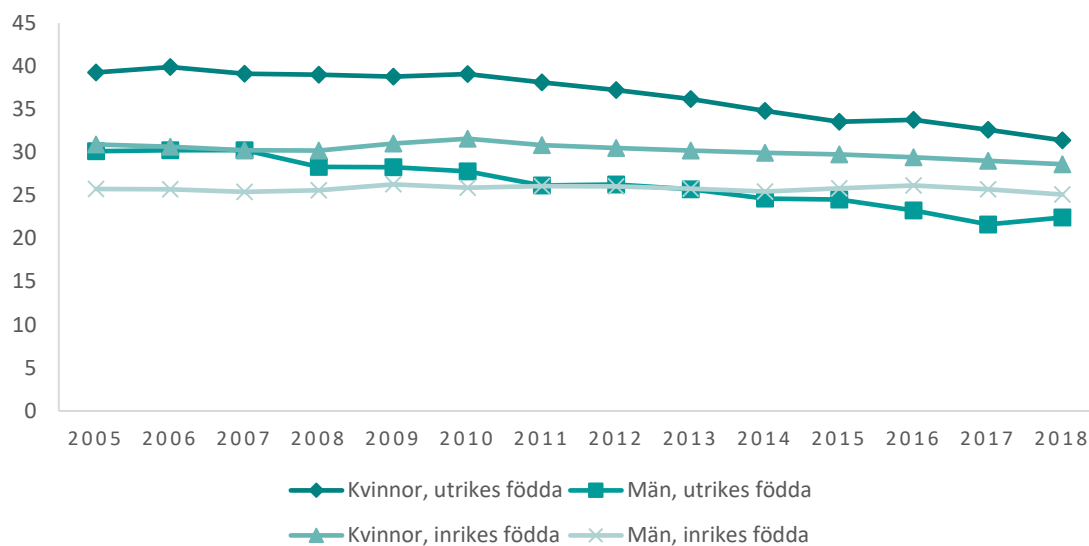
Andelen utrikes födda kvinnor som förvärvsarbetar skiljer sig avsevärt åt mellan länen där Norrbottens län har störst andel utrikes födda kvinnor som förvärvsarbetar (66 %) följt av Stockholms län (65%) och Hallands län (62%). Minst andel förvärvsarbetande bland utrikes födda kvinnor finns i Gävleborgs län (51%) följt av Värmlands län (52%) och Blekinge län (52%).

Det är även olika mellan länen hur mycket andelen utrikes födda kvinnor som förvärvsarbetar skiljer sig från andelen inrikes födda kvinnor som förvärvsarbetar. De största skillnaderna mellan förvärvsarbetande kvinnor som är födda inrikes respektive utrikes, cirka 30 procentenheter, återfinns i Blekinge län, Dalarnas län och Gävleborgs län. De län där andelen förvärvsarbetande skiljer sig minst bland utrikes och inrikes födda kvinnor är Norrbottens län, Stockholms län och Gotlands län. I dessa län skiljer sig andelarna utrikes och inrikes förvärvsarbetande kvinnor mellan 18 och 22 procentenheter.¹¹

Andelen av befolkningen i åldrarna 15–74 som inte är i arbetskraften är större bland utrikes födda kvinnor än bland inrikes födda personer och utrikes födda män.

¹¹ Diagram som illustrerar regionala skillnader presenteras i Bilaga 3.

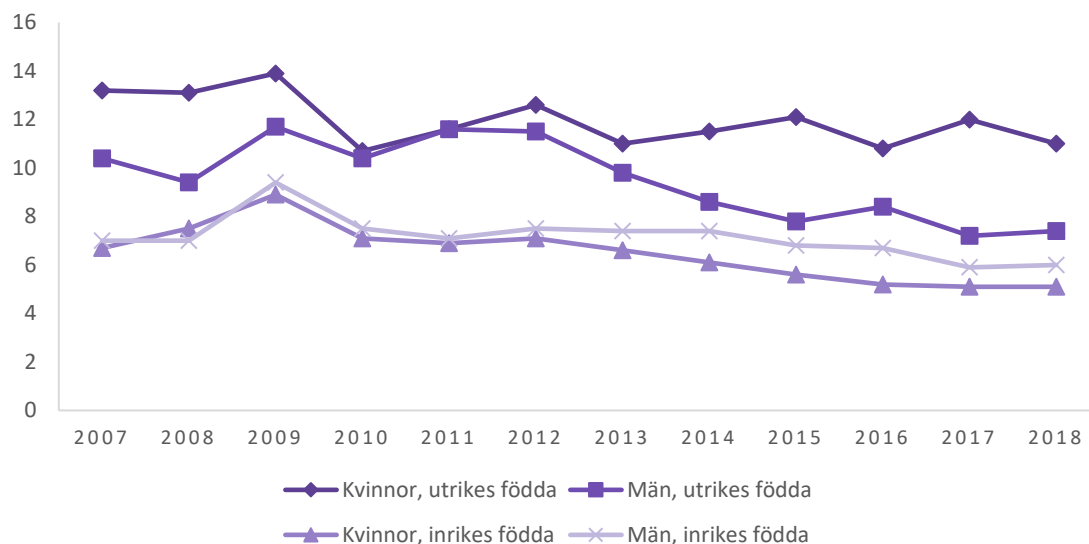
Figur 4. Andel (i procent) av befolkningen 15–74 år ej i arbetskraften 2018 (SCB)

3.3 Unga som varken arbetar eller studerar

Det går även att se att det bland gruppen unga utrikes födda kvinnor (15–24 år) finns en större andel som varken arbetar eller studerar (så kallade NEET:s) jämfört med inrikes födda samt utrikes födda män.¹²

Figur 5. Andel (i procent) i åldersgruppen 15–24 år som varken arbetar eller studerar 2018 (NEET:s) (SCB)

3.4 Utrikes födda kvinnor långt från arbetsmarknaden

Att "befinna sig långt ifrån arbetsmarknaden" är ett begrepp som ofta nämns i debatten, men som inte svarar mot en tydligt definierad grupp i statistiken. Det Arbetsförmedlingen

¹² Grupperna inrikes födda män, inrikes födda kvinnor och utrikes födda män går dock inte att statistiskt skilja åt då de konfidensintervallen överlappar.

avser med uttrycket är de grupper som strukturellt sett haft svårast att etablera sig på arbetsmarknaden. Det går dock att säga att vissa undergrupper till den stora gruppen utrikes födda kvinnor befinner sig längre från arbetsmarknaden än andra. Inom ramen för denna rapport har vi valt att titta närmare på (1) kvinnor med förgymnasial utbildning födda utanför EU/EFTA och (2) nyanlända kvinnor, då dessa undergrupper till utrikes födda kvinnor antas ha särskilda svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Vi kommer även att presentera specialbeställd statistik över hur kvinnor med förgymnasial utbildning födda utanför EU/EFTA huvudsakligen försörjer sig jämfört med andra grupper i samhället.

3.4.1 Kvinnor med förgymnasial utbildning födda utanför EU/EFTA

När man tittar på utrikes födda kvinnors utbildningsnivå och födelseregion går det att se stora skillnader i arbetsmarknadsetablering. Gruppen som innefattar *kvinnor med förgymnasial utbildning födda utanför EU/EFTA* (nedan benämnd som gruppen) verkar ha särskilt svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. I denna grupp är andelen förvärvsarbetande endast 37%. Gruppen är även långtidsarbetslösa i större utsträckning (7%) än utrikes födda kvinnor generellt (4%).¹³

Den låga andelen förvärvsarbetande i gruppen verkar både drivas av kön, födelseregion och utbildningsnivå. Detta kan jämföras med den undergrupp till utrikes födda kvinnor sett till utbildningsnivå och födelseregion som har störst andel förvärvsarbetande, det vill säga kvinnor med eftergymnasial utbildning födda i de andra nordiska länderna. I denna jämförelsegrupp förvärvsarbetar 79%.¹⁴

Stora regionala skillnader återfinns gällande andel förvärvsarbetande i gruppen. I Dalarnas län, Södermanlands län och Gävleborgs län är det cirka 30% av kvinnor med förgymnasial utbildning födda utanför EU/EFTA som förvärvsarbetar. Motsvarande siffra i Norrbottens län, Gotlands län och Stockholms län är mellan 46% och 51%.¹⁵

3.4.1.1 Gruppens huvudsakliga försörjning uppdelat på utbildningsnivå

I detta delkapitel och i figuren nedan presenteras den huvudsakliga inkomstkällan hos *kvinnor födda utanför EU/EFTA*¹⁶ brutet på utbildningsnivå. Medan de med gymnasial eller högre utbildning förvärvsarbetar (som anställd eller företagare) i högre grad än de med förgymnasial utbildning har de med förgymnasial utbildning i större utsträckning ekonomiskt bistånd, vård av barn/anhörig och arbetsmarknadspolitiska åtgärder som huvudsaklig inkomstkälla. De med förgymnasial utbildning verkar även sakna inkomst, vara ålderspensionärer och förvärvsarbete med en inkomst under gränsvärdet för att räknas som förvärvsarbetande i större utsträckning än de med gymnasial eller högre utbildning.

Bland de personer för vilka utbildningsnivån är okänd är det en större andel som studerar, är sjuka, förtidspensionärer eller arbetslösa jämfört med dem med känd utbildningsbakgrund.

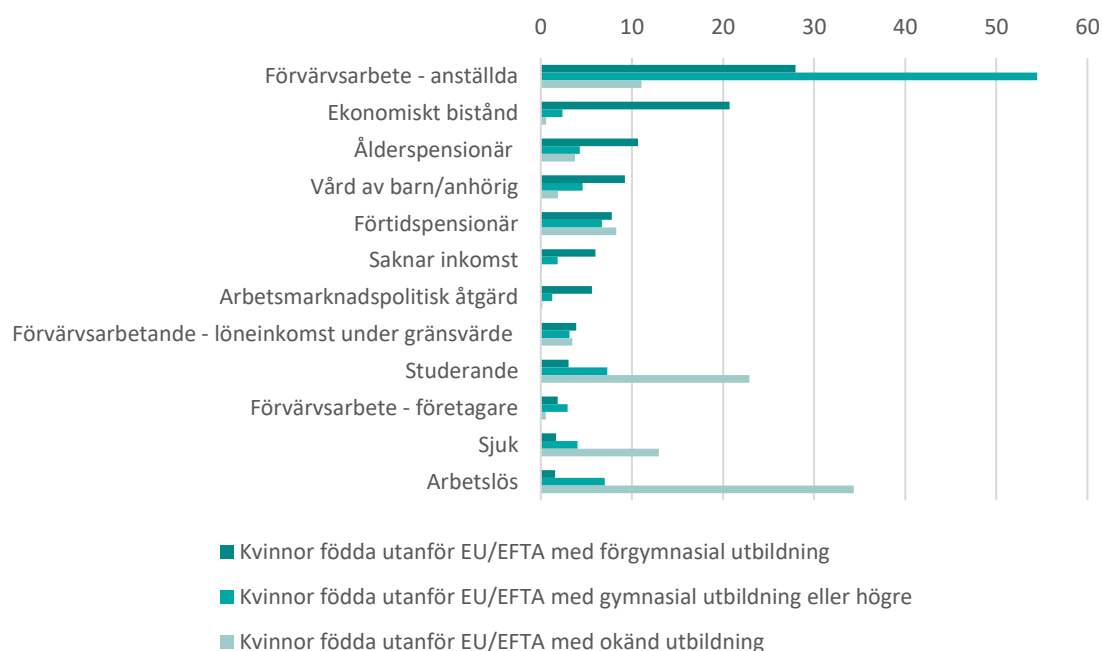
¹³ SCB (2017). Gäller populationen 20–64 år.

¹⁴ SCB (2017). Gäller populationen 20–64 år.

¹⁵ SCB (2017). Gäller populationen 20–64 år. Diagram som illustrerar regionala skillnader presenteras i Bilaga 3.

¹⁶ SCB (2016). Gäller populationen 20 år och äldre.

Figur 6. Andel (i procent) kvinnor 20 år och äldre födda utanför EU/EFTA (med förgymnasial utbildning, gymnasial eller högre utbildning och okänd utbildning) efter huvudinkomstkälla 2016 (Specialbeställd statistik från SCB)

Notera att figuren är sorterad efter vilken huvudinkomstkälla kvinnor födda utanför EU/EFTA med förgymnasial utbildning i störst utsträckning har. Varje utbildningsgrupps staplar (dvs varje färg) summerar till 100.

3.4.1.2 Gruppens huvudsakliga försörjning uppdelat på kön och födelseregion

I detta delkapitel och i figuren nedan presenteras den huvudsakliga inkomstkällan hos dem med förgymnasial utbildning¹⁷ brutet på födelseregion och kön. Sett till de födda utanför EU/EFTA går det att se att männen, jämfört med kvinnorna, i högre grad huvudsakligen försörjer sig genom förvärvsarbete (både som anställda och som företagare), ekonomiskt bistånd och arbetslöshet. Männen saknar även inkomst i högre grad än kvinnorna. Kvinnorna, jämfört med männen, får istället i större utsträckning sin huvudsakliga inkomst till följd av ålderspension¹⁸. Kvinnorna får i större utsträckning än samtliga jämförelsegrupper¹⁹ sin huvudinkomst till följd av vård av barn/anhörig, studier, arbetsmarknadspolitiska åtgärder, förtidspension och sjukdom.

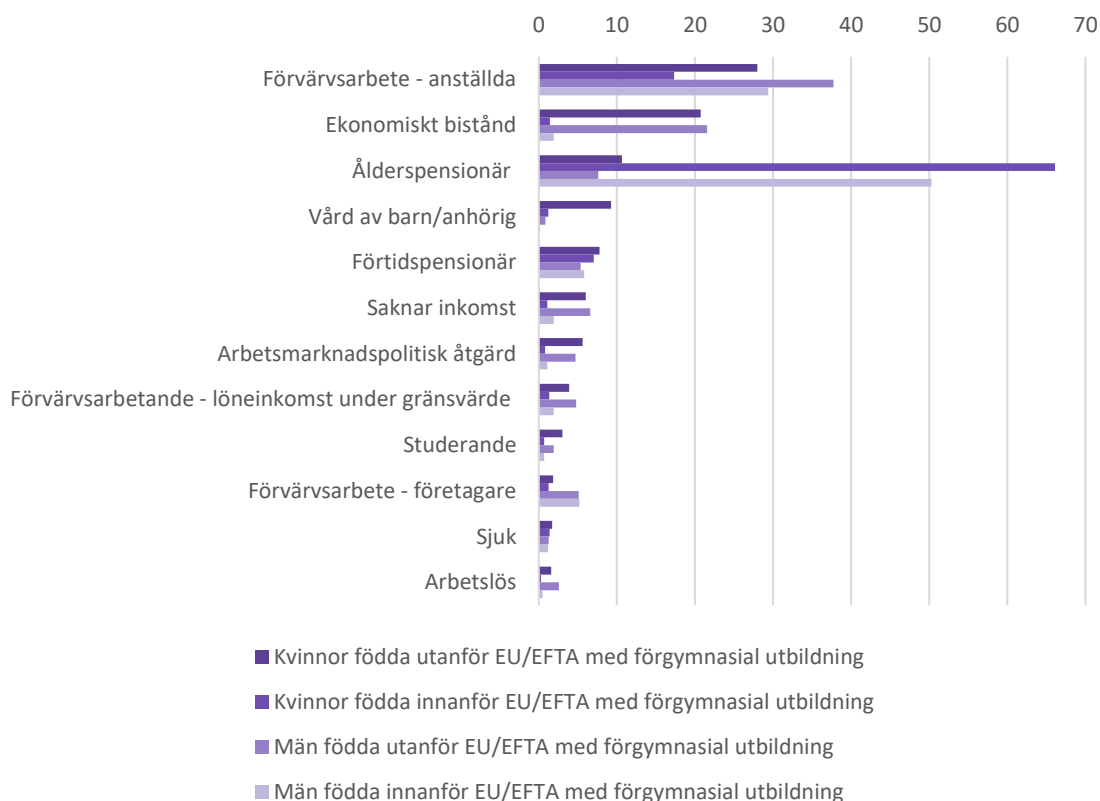
Det som främst sticker ut när man jämför med personer födda innanför EU/EFTA är att majoriteten av dessa personer får sin huvudsakliga inkomstkälla till följd av ålderspension. Detta tyder på att gruppen födda innanför EU/EFTA med förgymnasial utbildning är äldre än motsvarande grupp (kvinnor och män) födda utanför EU/EFTA.

¹⁷ SCB (2016). Gäller populationen 20 år och äldre

¹⁸ Detta tyder på att gruppen kvinnor födda utanför EU/EFTA med förgymnasial utbildning är äldre än motsvarande grupp män.

¹⁹ Kvinnor födda innanför EU/EFTA med förgymnasial utbildning; Män födda utanför EU/EFTA med förgymnasial utbildning; Män födda innanför EU/EFTA med förgymnasial utbildning.

Figur 7. Andel (i procent) kvinnor/män födda utanför/innanför EU/EFTA 20 år och äldre med förgymnasial utbildning²⁰ efter huvudinkomstkälla 2016 (Specialbeställd statistik från SCB)

Notera att figuren är sorterad efter vilken huvudinkomstkälla kvinnor födda utanför EU/EFTA med förgymnasial utbildning i störst utsträckning har. Varje grupp staplar (dvs varje färg) summerar till 100.

3.4.2 Nyanlända kvinnor

På grund av exempelvis språkbarriärer möter även delgruppen nyanlända kvinnor särskilt stora utmaningar för att etablera sig på arbetsmarknaden. Figuren nedan visar andel kommunmottagna flyktingar²¹ i sysselsättning (som anställd eller företagare) 2017 efter antal år sedan uppehållstillstånd. Förutom att nyanlända kvinnor²² har en lägre sysselsättningsgrad än utrikes födda kvinnor generellt har de även en lägre sysselsättningsgrad än nyanlända män.

Sysselsättningsgraden ökar, inte oväntat, med antal år sedan beviljat uppehållstillstånd. Könsskillnaderna i sysselsättningsgrad verkar också öka mellan 0 och 10 år sedan beviljat uppehållstillstånd, för att sedan minska mellan 10 och 20 år sedan beviljat uppehållstillstånd. Att notera är dock att de som fått beviljat uppehållstillstånd under de

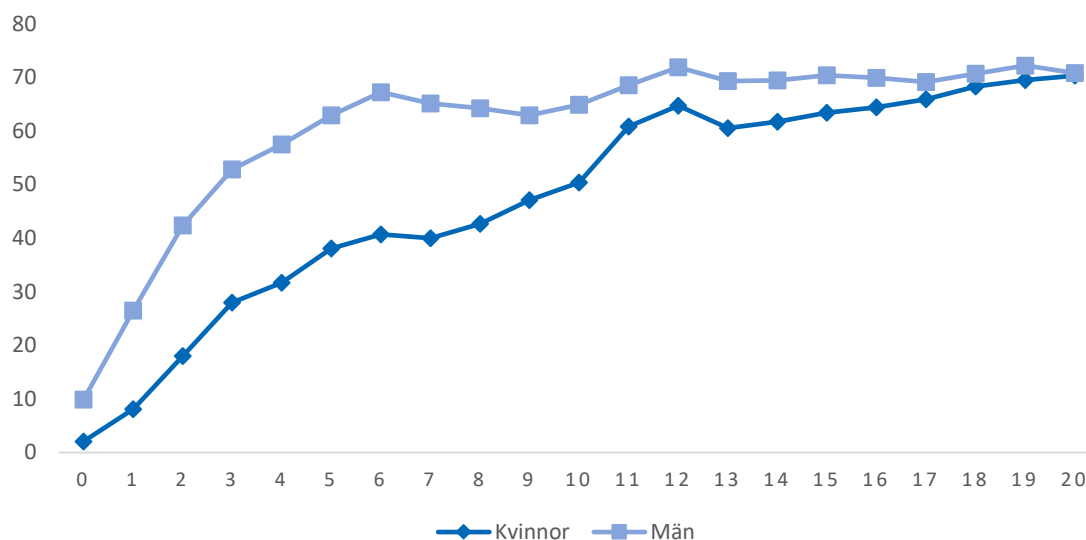
²⁰ Observera att de med okänd utbildning inte inkluderas i de med förgymnasial utbildning och att de födda utanför EU/EFTA i större utsträckning har okänd utbildning än de som är födda innanför EU/EFTA. Detta kan leda till underskattade/överskattade resultat beroende på hur stor andel av de med okänd utbildning som har förgymnasial utbildning.

²¹ Se definition i Bilaga 1.

²² I enlighet med definitionen av nyanlända i Bilaga 1 återfinns dessa i Figur 8 i intervallet 0-2 år sedan uppehållstillstånd.

olika tidsperioderna har olika karaktärstika, så det går inte att säga att samma förändringar över tid även kommer att gälla för dem som definieras som nyanlända idag.

Figur 8. Andel (procent) kommunmottagna flyktingar 20–64 år som är sysselsatta 2017 efter antal år sedan uppehållstillstånd (SCB)

3.4.2.1 Etableringsuppdraget

Med syftet att påskynda nyanländas etablering på arbetsmarknaden har Arbetsförmedlingen något som kallas Etableringsuppdraget. Etableringsuppdraget består av etableringslagstiftningen (2010:197) som upphörde den 31 december 2017 och etableringsprogrammet enligt det nya regelverk för de nyanländas etablering som gäller från den 1 januari 2018.²³ Uppdraget är för dem mellan 20 och 64 år som nyligen har fått uppehållstillstånd som flykting, skyddsbehövande eller anhörig. Insatser som erbjuds är exempelvis svenska för invandrare (SFI), samhällsorienterande utbildning, praktik, stöd vid jobbsökande och stöd och rådgivning till dem som funderar på att starta eget företag. Deltagande i Etableringsuppdraget berättigar etableringsersättning från Försäkringskassan.

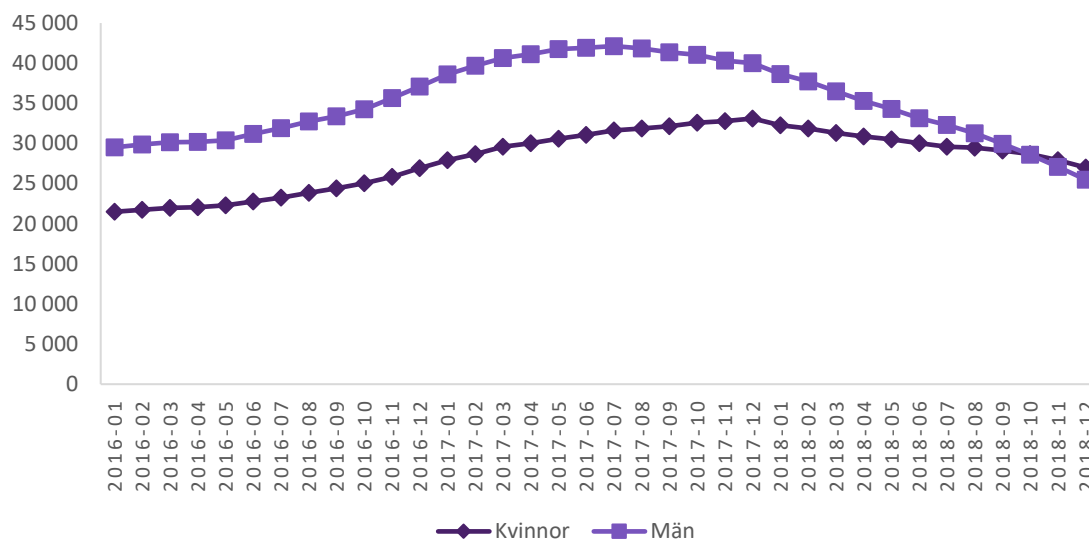
Under perioden 2016–2018 har det konsekvent varit fler män än kvinnor som deltagit i Etableringsuppdraget (det finns också fler nyanlända män än kvinnor). 2018 verkar dock den trenden vänt och det är nu fler kvinnor än män som deltar i uppdraget. Trenden verkar²⁴ drivas av att det under hösten 2018 var avsevärt många fler män än kvinnor som avslutade programmet. Under samma period påbörjade även fler kvinnor Etableringsuppdraget, om än marginellt. I december 2018 fanns det 26 987 kvinnor och 25 498 män som deltog i uppdraget²⁵.

²³ <https://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Statistik-och-publikationer/Statistik/Manadsstatistik.html>

²⁴ Enligt Arbetsförmedlingens månadsstatistik 2016–2018.

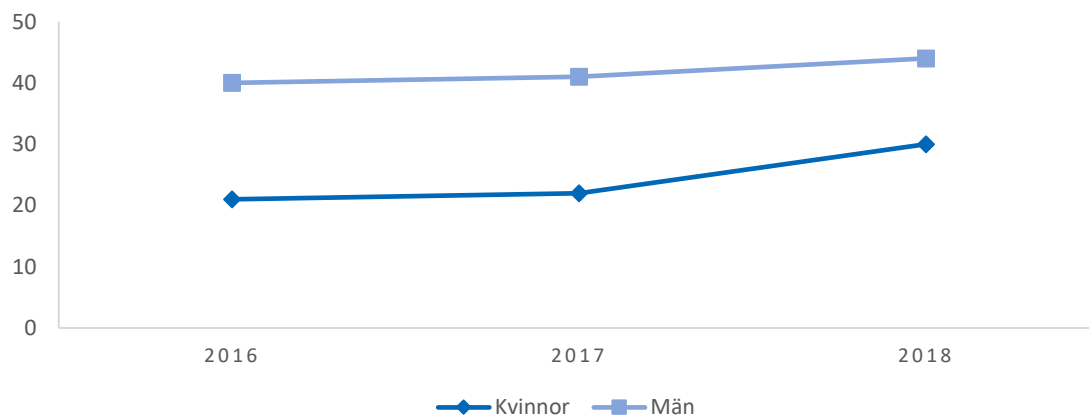
²⁵ Arbetsförmedlingen (2018)

Figur 9. Antal deltagare i Etableringsuppdraget 2016–2018 (Arbetsförmedlingen)

När man tittar på status 90 dagar efter avslutat etableringsuppdrag ser man att männen i större utsträckning än kvinnorna arbetar eller studerar efter avslutat uppdrag. Bland dem som lämnat etableringsuppdraget mellan oktober 2017 och september 2018 och inte var åter i etablering 90 dagar efter lämnande (visas i diagrammet nedan som 2018) var 44% av männen i arbete eller studier medan motsvarande siffra för kvinnor endast var 30%.

Figur 10. Andel (i procent) i arbete eller studier 90 dagar efter avslutat etableringsuppdrag (Specialbeställd statistik från Arbetsförmedlingen)

4 Utrikes födda kvinnors företagande

I detta kapitel presenteras statistik över utrikes födda kvinnors företagande. Först presenteras den definition av företagare som kommer användas i kapitlet och efter det görs en beskrivning av gruppen utrikes födda kvinnor som är företagare. Därefter kommer delkapitel att behandla utrikesföddas företagande i termer av (1) dominerande näringsgrenar, (2) företagens juridiska form, (3), företagens ålder, (4) företagens storlek,

(5) utrikes födda kvinnor som kombinerar företagande med anställning, (6) företagets omsättning, (7) företagets import och export och (8) de företagarnas utbildningsnivå.

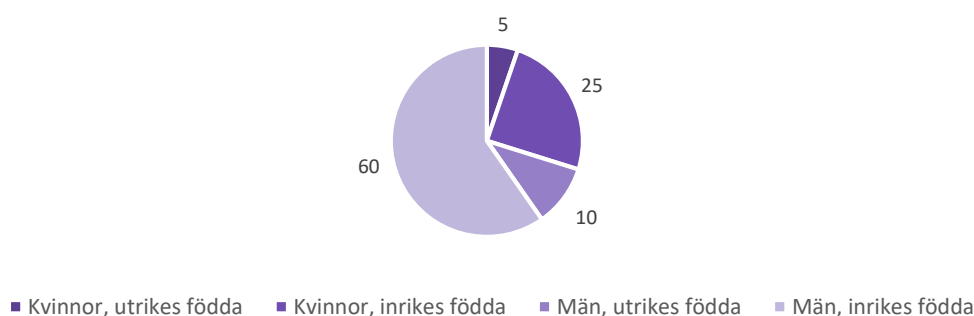
4.1 Beskrivning av begrepp

Det är en omdebatterad fråga hur begreppet *företagare* ska definieras.²⁶ Då Tillväxtverket i sitt entreprenörsfrämjande arbete främst intresserar sig för gruppen företagare som i den officiella statistiken benämns som *operativa företagsledare* är det denna grupp som kommer att undersökas i kommande kapitel. Den operativa företagsledaren definieras enligt SCB som den person som sköter den löpande förvaltningen i ett företag med minst en förvärvsarbetande. Den operativa företagsledaren har rätten att utföra den löpande förvaltningen i den omfattningen att personen inte behöver invänta styrelsens (om en sådan finns) beslut.²⁷ Att vara operativ företagsledare kommer i följande kapitel benämnas synonymt med att driva ett företag. Statistiken som presenteras i detta kapitel är specialbeställd från SCB.

4.2 Utrikes födda kvinnor som driver företag

2016 fanns det i Sverige 498 526 operativa företagsledare. Majoriteten (60%) av dessa var inrikes födda män, följt av inrikes födda kvinnor som utgjorde 25% av de operativa företagsledarna. 10% av de operativa företagsledarna var utrikes födda män och endast 5% av de operativa företagsledarna var utrikes födda kvinnor. Detta innebär att det 2016 fanns 26 119 utrikes födda kvinnor i Sverige som var operativa företagsledare.

Figur 11. Andel (i procent) av operativa företagsledare 20 år och äldre 2016 som är utrikes/inrikes födda och kvinnor/män (Specialbeställd statistik från SCB)

Andelen operativa företagsledare som är utrikes födda kvinnor skiljer sig åt mellan länen och det är i länen Stockholm (8%), Skåne (6%) och Västmanland (5%) som flest andel operativa företagsledare är utrikes födda kvinnor. I Gotland, Jämtland och Västerbottens län är det endast 2% av de operativa företagsledarna som är utrikes födda kvinnor.²⁸

När man räknar med att det finns färre utrikes födda invånare än inrikes födda invånare i Sverige och istället tittar på hur stor andel av de olika underpopulationerna som är

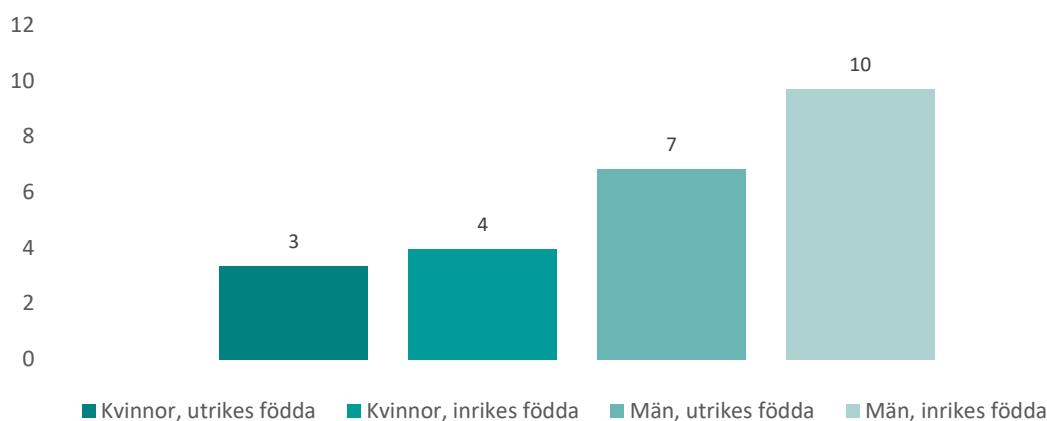
²⁶ Det som i vardagligt tal beskrivs som "företagare" kan ha många olika betydelser. Enligt SCB definieras en *företagare* som en person som fattar beslut om eller har inflytande över den löpande driften och de strategiska frågorna i ett fåmansföretag eller personligt företag, dvs. enskild firma, handels- eller kommanditbolag. Det är dock inte denna grupp, utan gruppen *operativa företagsledare*, som kommer undersökas i detta kapitel.

²⁷ Definitioner efter förtydligande av de som arbetar med registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) på SCB, se Bilaga 1.

²⁸ Diagram som illustrerar regionala skillnader presenteras i Bilaga 3.

operativa företagsledare finns det fortfarande en skillnad där kvinnor driver företag i mindre utsträckning än män. Det verkar även som att utrikes födda män driver företag i högre grad än inrikes födda kvinnor. 3% av de utrikes födda kvinnorna är operativa företagsledare, vilket går att jämföra med att 7% av de utrikes födda männen och 10% av de inrikes födda männen är det. Det är dock endast en marginellt större andel inrikes födda kvinnor (4%) jämfört med utrikes födda kvinnor som driver företag.

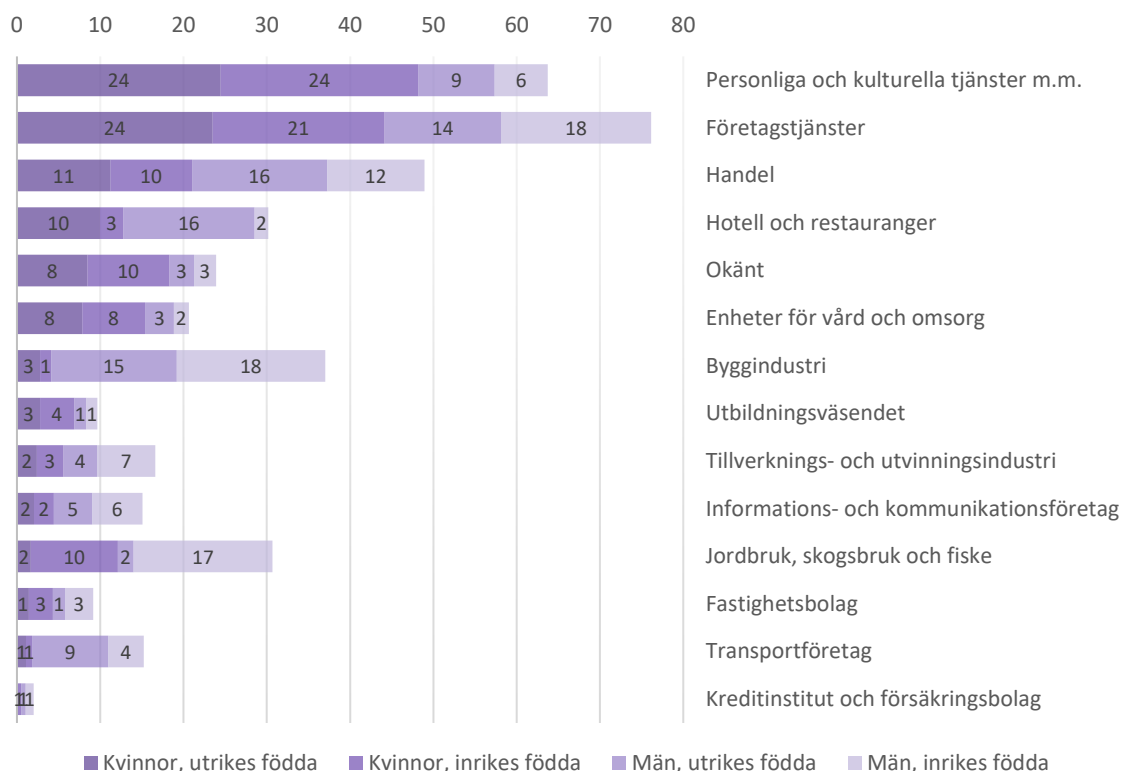
Figur 12. Andel (i procent) av utrikes/inrikes födda kvinnor/män 20 år och äldre 2016 som är operativa företagsledare (Specialbeställd statistik från SCB)

4.2.1 Dominerande näringsgrenar

När man tittar på i vilka näringsgrenar som utrikes födda kvinnor driver företag är det näringsgrenarna Personliga och kulturella tjänster, Företagstjänster, Handel, Hotell och restauranger och Enheter för vård och omsorg som dominerar. Dessa är näringsgrenar som även inrikes födda kvinnor i stor utsträckning driver företag inom. Men en stor skillnad mellan grupperna är att utrikes födda kvinnor i mycket högre grad driver företag inom Hotell och restauranger och att inrikes födda kvinnor i mycket större utsträckning driver företag inom Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utrikes födda män har likheter med utrikes födda kvinnor i det att gruppen i stor utsträckning driver företag inom Hotell och restauranger och Handel, men utrikes födda män gör detta i en högre grad än utrikes födda kvinnor. Utrikes födda män, precis som inrikes födda män, driver företag inom transport- och byggindustrin i högre grad än kvinnor.

Figur 13. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 med företag i respektive näringsgren (Specialbeställd statistik från SCB)

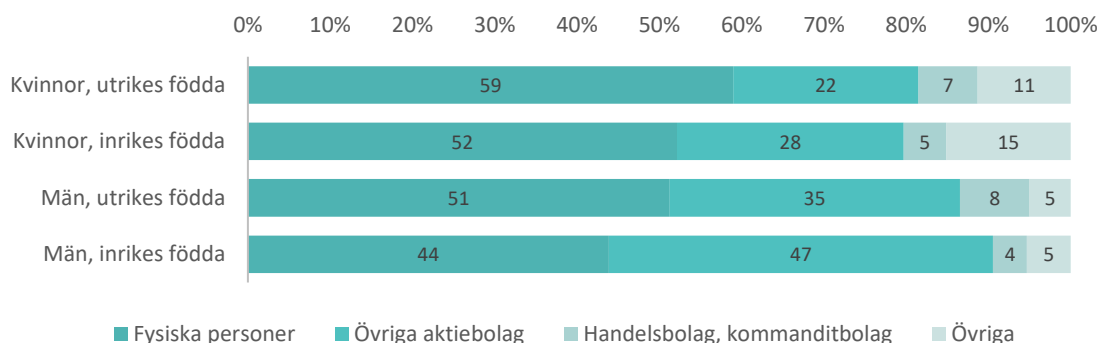

Notera att figuren är sorterad efter vilken näringsgren operativa företagsledare som är utrikes födda kvinnor i störst utsträckning tillhör. Varje grupp staplar (dvs varje färg) summerar till 100. Näringsgrenarna "Företag inom energi och miljö" och "Civila myndigheter och försvaret" är exkluderade från diagrammet då de värdena är mindre än 1 procent.

4.2.2 Företagens juridiska form

Gällande vilken juridisk form företaget har som de operativa företagarna driver går det att se att utrikes födda kvinnor i större utsträckning än jämförelsegrupperna driver företag i formen "fysiska personer", det vill säga enskild firma. Jämförelsegrupperna driver i högre grad "övriga aktiebolag", det vill säga aktiebolag som inte är bankaktiebolag eller försäkringsaktiebolag. Utrikes födda kvinnor driver handels- eller kommanditbolag i större utsträckning än inrikes födda personer, men inte i större utsträckning än utrikes födda män.

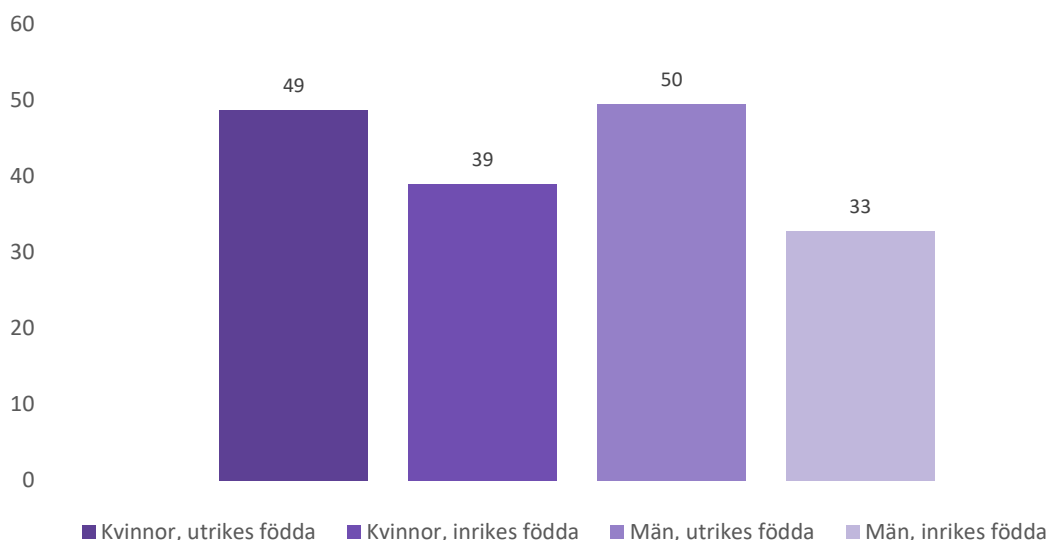
Figur 14. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 brutet på juridisk form på företaget (Specialbeställd statistik från SCB)

4.2.3 Företagens ålder

Generellt går det att se att utrikes födda personer driver yngre företag än inrikes födda personer. 49% av de operativa företagsledarna som är utrikes födda kvinnor driver företag som är yngre än 3 år. Detta går att jämföra med att 39% av företagen som inrikes födda kvinnor är operativa företagsledare för är yngre än 3 år.

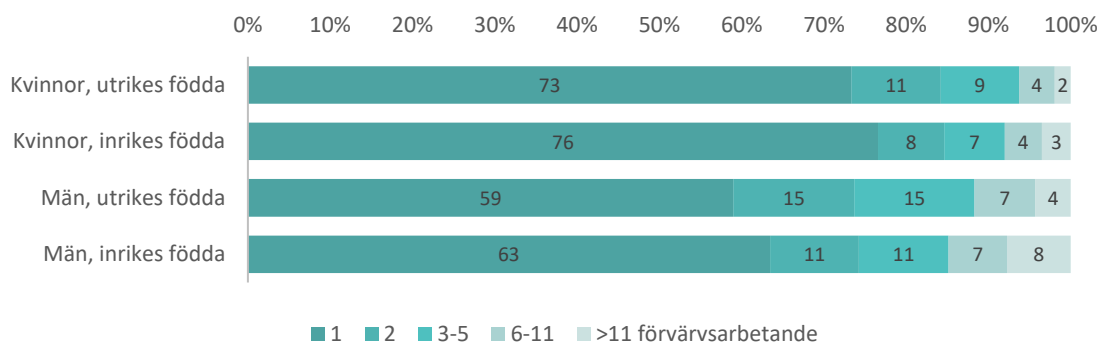
Figur 15. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 som har företag yngre än 3 år (Specialbeställd statistik från SCB)

4.2.4 Företagens storlek

Statistiken visar att kvinnor i större utsträckning än män driver bolag med endast en förvärvsarbetande. Inrikes födda kvinnor driver dock i högre grad bolag med en förvärvsarbetande jämfört med utrikes födda kvinnor. Samma mönster går att se mellan inrikes och utrikes födda män. Utrikes födda kvinnor är den av grupperna som driver bolag med sex eller fler anställda i lägst grad.

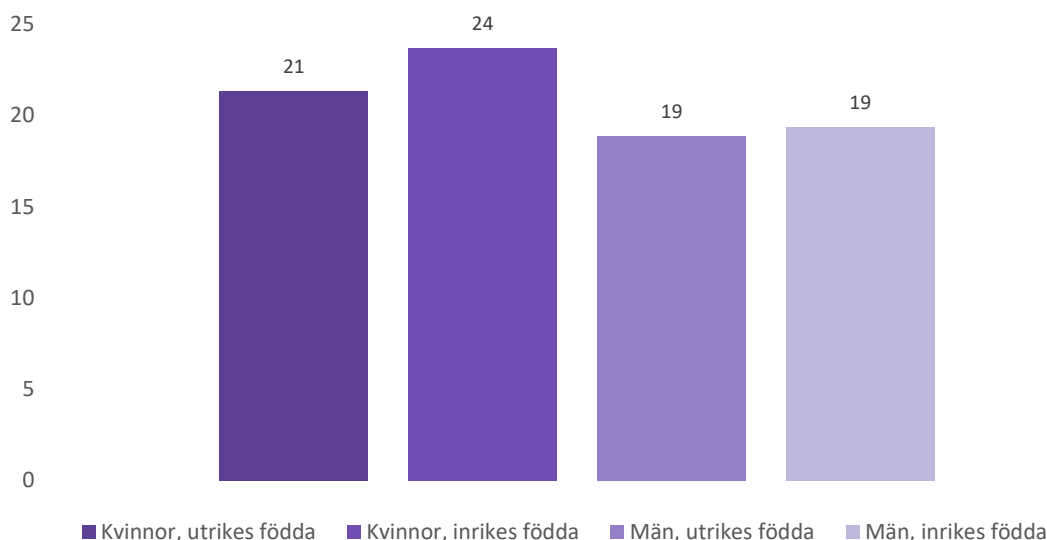
Figur 16. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 brutet på antal förvärvsarbetande i företaget (Specialbeställd statistik från SCB)

4.2.5 Kombinatorer

Kvinnor kombinerar i större utsträckning än män sin roll som operativ företagsledare med anställning. Detta verkar dock gälla inrikes födda kvinnor i högre grad än utrikes födda kvinnor. Inrikes och utrikes födda män kombinerar företagande och anställning i ungefär samma utsträckning.

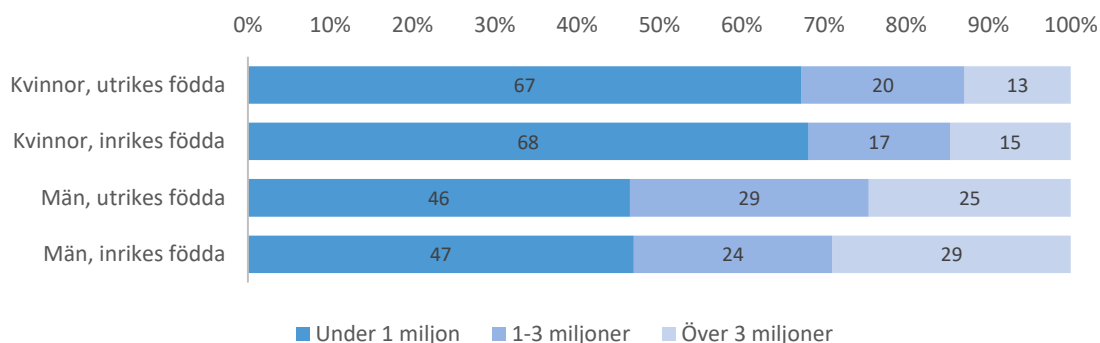
Figur 17. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 som är även har en anställning (så kallade kombinatorer) (Specialbeställd statistik från SCB)

4.2.6 Företagens omsättning

Gällande omsättning i företagen som de operativa företagsledarna driver verkar det finnas en könsskillnad snarare än en födelseregionsskillnad; kvinnor driver i större utsträckning än män företag med en omsättning under en miljon. Män driver i större utsträckning företag som omsätter en miljon eller mer.

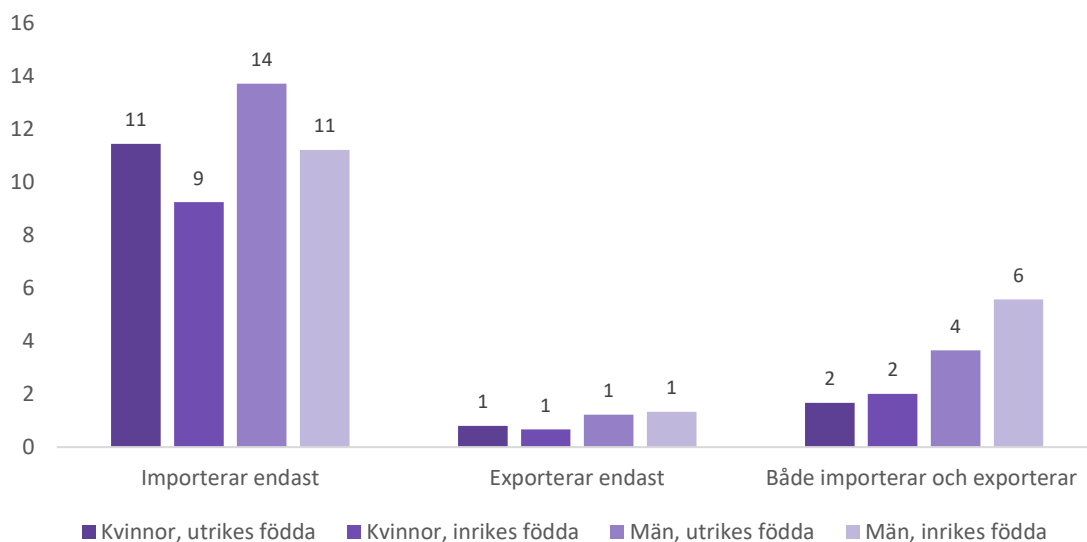
Figur 18. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 brutet på omsättning för företaget (Specialbeställd statistik från SCB)

4.2.7 Företagens import och export

Sett till företag som både importerar och exporterar så dominerar männen, framförallt de inrikes födda männen. Utrikes födda verkar dock vara operativa företagsledare i företag som importerar utan att exportera i högre grad än inrikes födda, men detta gäller utrikes födda män i större utsträckning än utrikes födda kvinnor.

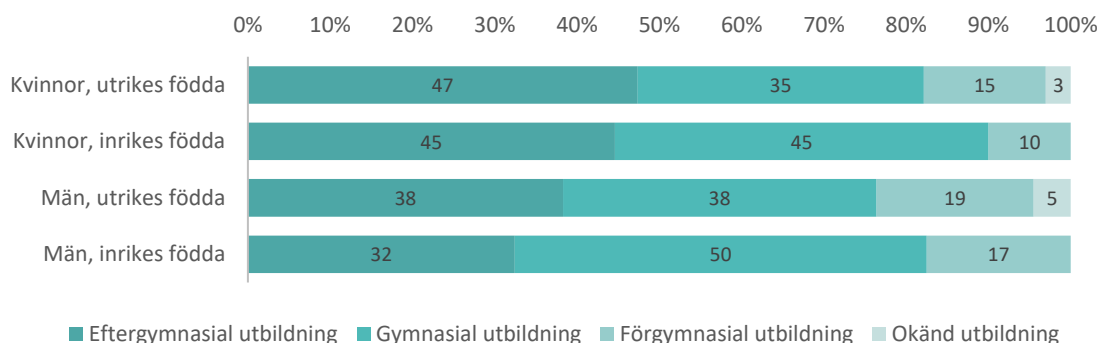
Figur 19. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 brutet på om företaget importerar (men inte exporterar), exporterar (men inte importerar) eller både importerar och exporterar (Specialbeställd statistik från SCB)

4.2.8 Företagarnas utbildningsnivå

Gällande de operativa företagsledarnas utbildningsnivå är utrikes födda kvinnor gruppen som i högst grad har eftergymnasial utbildning. Inrikes födda kvinnor har i större utsträckning än jämförelsegrupperna gymnasial eller eftergymnasial utbildning. Utrikes födda har i större utsträckning än inrikes födda förgymnasial eller okänd utbildning. Om man jämför grupperna med samma födelseregion har männen förgymnasial eller okänd utbildning i högre grad än kvinnorna.

Figur 20. Andel (i procent) operativa företagsledare (utrikes/inrikes födda kvinnor/män, 20 år och äldre) 2016 brutet på utbildningsnivå (Specialbeställd statistik från SCB)

5 Slutsatser och rekommendationer

Denna rapport har bidragit till att ge en bättre bild av gruppen utrikes födda kvinnor, delgruppen nyanlända kvinnor och dessa gruppers arbetsmarknadsetablering och företagande. Överlag går det att se att utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering och företagande både präglas av att de är kvinnor och att de är utrikes födda. Det varierar vilken av dessa faktorer som främst styr. För vissa arbetsmarknadsvariabler verkar kvinnor och män följa olika mönster, och för andra variabler verkar det snarare vara inrikes och utrikes födda som följer olika mönster. För många av arbetsmarknadsvariablerna verkar dock båda faktorer ha en inverkan. Att kvinnor och utrikes födda stöter på hinder såsom diskriminering och språkbarriärer på arbetsmarknaden gör att de som både tillhör gruppen kvinnor och gruppen utrikes födda möter särskilda hinder. Att dessutom vara nyanländ i Sverige och därför sakna relevanta arbetsmarknadskontakter innebär ytterligare svårigheter.

Denna rapport bör ses som ett underlag till hur dessa hinder och svårigheter tar sig uttryck för utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering och företagande. Den kan också bidra till att visa på var insatser bör riktas för att minska klyftorna mellan utrikes födda kvinnor och andra grupper. Samtidigt svarar inte denna översiktliga statistiska analys på frågan *varför* skillnader finns och *vilka typer av insatser* som skulle vara mest verkningsfulla. Därför ska rapporten ses som en ingång till en fördjupad och med fördel kvalitativ problemanalys på nationell och regional nivå.

För att underlätta inför planering för kommande insatser rekommenderas myndigheter och aktörer som planerar, finansierar och/eller genomför verksamheter på området att löpande följa de statistiska källor som står listade i Bilaga 2 och utgå från dessa i det fortsatta arbetet med att främja utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering och företagande. Särskilt för att kunna utgå från de regionala förutsättningarna i arbetet med att främja utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering och företagande.

På regional nivå finns exempelvis statistik (redan tillgänglig eller att beställa utan kostnad) om hur stor gruppen utrikes födda kvinnor är, och hur många av dessa som är nyanlända. Det finns även relevant statistik att tillgå om arbetsmarknadsstatus brutet på län, kön, utbildningsnivå och bakgrundsvariabler som födelseregion, skäl till invandring, vistelsetid i Sverige och åldersfördelning.

Bilaga 1: Beskrivning av begrepp

I denna bilaga följer en beskrivning av de begrepp som används i rapporten.

Aktiv näringsverksamhet: "Kravet på aktivitet innebär att den skattskyldige ska ha ägnat sysslorna i verksamheten minst en tredjedel av den tid som åtgår för en vanlig anställning på heltid."²⁹

Arbetsför ålder: Vi har inom ramen för denna rapport valt att definiera begreppet valt att definiera gruppen som de mellan 15–74 år, då detta är gruppen SCB:s Arbetskraftsundersökning (AKU) tittar på. SCB gick 2007 över från att titta på gruppen 16–64 år till 15–74 år för att få en bättre internationell jämförbarhet.³⁰

Arbetskraften: Utgörs av personer som antingen är sysselsatta eller arbetslösa (se definitioner nedan). Övriga i befolkningen klassificeras som "ej i arbetskraften" (se definitioner nedan) eller synonymt "utanför arbetskraften".³¹

Arbetslösa:

- "Personer som var utan arbete under referensveckan men som sökt arbete under de senaste fyra veckorna (referensveckan och tre veckor bakåt) och kunde arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut.
- Arbetslösa omfattar även personer som har fått ett arbete som börjar inom tre månader, förutsatt att de skulle ha kunnat arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut."³²

Andelen arbetslösa är antal arbetslösa genom antal i arbetskraften.³³

Boendelän: Län som personen i fråga är folkbokförd i.

Ej i arbetskraften (eller utanför arbetskraften): "Omfattar de personer som varken är sysselsatta eller arbetslösa. Gruppen består bland annat av personer som är studerande, pensionärer, hemarbetande och långvarigt sjuka."³⁴

Etableringsuppdraget: "Etableringsuppdraget består av etableringslagstiftningen (2010:197) som upphörde den 31 december 2017 samt etableringsprogrammet enligt det nya regelverk för de nyanländas etablering som gäller från den 1 januari 2018."³⁵

²⁹<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2017.7/331812.html#h-Skillnaden-mellan-aktiv-och-passiv-naringsverksamhet>

³⁰ <https://www.scb.se/contentassets/8ab23deb3310477a9dad083750ec0355/begrepp-och-definitioner-aku.pdf>

³¹ https://www.scb.se/contentassets/c12fd0d28d604529b2b4ffc2eb742fbe/am0401_kd_2019_lj_190214.pdf

³² https://www.scb.se/contentassets/c12fd0d28d604529b2b4ffc2eb742fbe/am0401_kd_2019_lj_190214.pdf

³³ https://www.scb.se/statistik/LE/LE0201/2003M00/X10ST0201_13.pdf

³⁴ https://www.scb.se/contentassets/c12fd0d28d604529b2b4ffc2eb742fbe/am0401_kd_2019_lj_190214.pdf

³⁵ <https://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Statistik-och-publikationer/Statistik/Manadsstatistik.html>

EU/EFTA: Område som utgörs av EU-länderna och Liechtenstein, Island, Norge och Schweiz.

Förvärvsarbete – anställda: De som klassificeras som förvärvsarbete – anställda har en löneinkomst som överstiger ett skattat gränsvärde.³⁶

Förvärvsarbete – företagare: De som klassificeras som förvärvsarbete – företagare fattar beslut om eller har inflytande över den löpande driften och de strategiska frågorna i ett fåmansföretag eller personligt företag, dvs. enskild firma, handels- eller kommanditbolag. De personliga företagarna, dvs. de som driver enskild firma och de som driver handelsbolag, benämns som "Egna företagare" och ska ha redovisat ett överskott/underskott av aktiv näringsverksamhet i sin vanliga inkomstdeklaration under enskild verksamhet eller under handelsbolag. De som är delägare i fåmansägda AB redovisas som "Anställda i eget AB" och ska ha angett delägarskap i ett fåmansbolag, närmare bestämt ett fåmansbolag som är ett aktiebolag. Om personen ska få yrkesställning som Företagare i eget AB ska personens "valda kontrolluppgift" i RAMS komma från samma företag. Delägarskapet ska framgå av deklareringsmaterialet.³⁷

Kombinatorer: "Anställda som bedriver någon form av näringsverksamhet vid sidan av sin anställning."³⁸

Kommunmottagna flyktingar: "Folkbokförda personer 20–64 den 31 december respektive sysselsättningsår/förvärvsår (året då andel förvärvsarbete mäts) och som någon gång har varit kommunmottagna och som då antingen:

- har omfattats av förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar, som en kommun får ersättning för av Migrationsverket
- har omfattats av "Lag om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar" (1992:1068).

Kommunmottagna avser flyktingar och skyddsbehövande eller personer som fått uppehållstillstånd på synnerligen ömmande omständigheter samt anhöriga till någon av dessa kategorier. Den anhörige ska söka uppehållstillstånd inom viss tid från det att anknytningen (referenspersonen) första gången togs emot i en kommun. Populationen ändras varje förvärvsår på grund av åldersavgränsningen."³⁹

Långtidsarbetslösa: "Personer under 25 år inskrivna som öppet arbetslösa hos arbetsförmedlingen någon gång under året, sammanhängande minst 100 dagar samt för 25+ år minst 6 månader"⁴⁰

³⁶ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/Fordjupad-information/forvarvsarbete--ett-sysselsattningsbegrepp/>

³⁷ Definition efter förtydligande av de som arbetar med registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) på SCB.

³⁸ https://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Temaomraden/Jamstalldhet/Fordjupningar/Entreprenorskap-och-foretagande-/Etablerade-foretag/Kombinatorer-2064-ar-efter-naringsgren-som-foretagare-2016/

³⁹ http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AA_AA0003_AA0003B/MotFlyktUtbKon/

⁴⁰ http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AA_AA0003_AA0003B/IntGr1LanKonUtb/

Nyanlända: Vi har inom ramen för denna rapport valt att definiera begreppet som personer med beviljat uppehållstillstånd under 2016, 2017 eller 2018 vars grund för beviljning av uppehållstillstånd faller in under Migrationsverkets kategori "Asyl" inklusive deras anhöriga. Detta innefattar konventionsflyktingar, alternativt skyddsbehövande, övrigt skyddsbehövande, synnerligen/särskilt ömmande omständigheter, verkställighetshinder, tidsbegränsade tillstånd av asylskäl samt nära anhöriga till personer som tidigare fått uppehållstillstånd av asylskäl.

De anhöriga är de som faller in under "Anhöriga – flykting-/asylgrunder", vilket är en underkategori till kategorin "Anknytning". De underkategorier som hör till kategorin "Asyl" är⁴¹:

- Alternativt skyddsbehövande (4 kap 2 utll)
- Anhöriga - tillfälliga/tidsbegränsade
- Avslag strider mot konv.åtagande (n3 11§ tl)
- Gymnasielagen
- Konventionsflykting (4 kap 1 utll)
- Kvotflykting
- Särskilt och synnerligen ömmande omständigheter (5 kap 6 utll + 18§ tl)
- Tillfälliga/tidsbegränsade
- På grund av Sveriges internationella åtaganden (5 kap 4 utll)
- Verkställighetshinder
- Övriga skyddsbehövande (4 kap 2a utll)

Operativa företagsledare: De personer som sköter den löpande förvaltning i ett företag med minst en förvärvsarbetande (anställd eller företagare). Personen behöver dock inte vara anställd i bolaget eller mantalsskriven i Sverige enligt Registret över totalbefolkningen (RTB). Personen har enligt styrelsen (om bolaget har en styrelse) rätten att utföra den löpande förvaltningen i den omfattningen att personen inte behöver invänta styrelsens beslut. SCB utser en individ per organisationsnummer som de anser är den operativa företagsledaren enligt en hierarkisk beslutsordning vars underliggande algoritm konstrueras av information från bolagsverket, yrkesregistret, kontrolluppgifter, samt i några fall individuppgifterna inkomst och ålder.⁴²

Sysselsatta:

- "Personer som under en viss vecka (referensvecka) utförde något arbete (minst en timme), antingen som avlönade arbetstagare, som egna företagare (inklusive fria yrkesutövare) eller oavlönade medhjälpare i företag tillhörande make/maka eller annan medlem av samma hushåll (=sysselsatta, i arbete).
- Personer som inte utförde något arbete enligt ovan, men som hade anställning, arbete som medhjälpare hushållsmedlem eller egen företagare (inklusive fria yrkesutövare) och var tillfälligt frånvarande under hela referensveckan. Frånvaron räknas oavsett om den varit betald eller inte (=sysselsatta, frånvarande från arbetet). Orsak till frånvaron kan vara sjukdom, semester, tjänstledighet, (t.ex. för

⁴¹ Förklaringarna och kategorierna går att hitta under "Statistik från tidigare år" på:
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Beviljade-uppehallsstillstand-oversikter.html>

⁴² Definition efter förtydligande av de som arbetar med registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) på SCB.

vård av barn eller studier), värnpliktstjänstgöring, arbetskonflikt eller ledighet av annan anledning.

- Personer som deltar i vissa arbetsmarknadspolitiska program räknas som sysselsatta. Det kan gälla t.ex. offentligt skyddat arbete, Samhall, start av näringsverksamhet eller anställning med lönebidrag eller anställningsstöd.”⁴³

Andelen sysselsatta är antal sysselsatta genom antal i befolkningen.⁴⁴

Utrikes födda: Personer som är bosatta i Sverige men är födda i ett annat land.⁴⁵

⁴³ https://www.scb.se/contentassets/c12fd0d28d604529b2b4ffc2eb742fbe/am0401_kd_2019_lj_190214.pdf

⁴⁴ https://www.scb.se/statistik/LE/LE0201/2003M00/X10ST0201_13.pdf

⁴⁵ <https://www.scb.se/dokumentation/ordlista/>

Bilaga 2: Beskrivning av statistiska källor

I denna bilaga beskrivs de statistiska källor som ligger till grund för denna rapport. Detta kan vara bra att veta för Tillväxtverket och dess regionala samarbetspartners fortsatta arbete med gruppen utrikes födda kvinnor. Statistiken kommer från SCB⁴⁶, Migrationsverket⁴⁷ och Arbetsförmedlingen⁴⁸.

Den statistik som finns brutet på region är fetmarkerad.

Generell statistik om gruppen utrikes födda kvinnor

- **SCB: Befolkningsstatistik – Utrikes födda**⁴⁹
*Exempelvis tabellen "Inrikes och utrikes födda efter region, ålder och kön."*⁵⁰
- **Migrationsverket: Beviljade uppehållstillstånd brutet på län (går att beställa utan kostnad)**⁵¹

Statistik om utrikes födda kvinnors arbetsmarknadsetablering

- **SCB: Ämnesövergripande statistik – Registerdata för integration**⁵²
Här är särskilt de tabeller som ligger under "Statistik med inriktning mot arbetsmarknaden" relevanta, exempelvis tabellen "Arbetsmarknadsvariabler efter län, kön, utbildningsnivå och bakgrundsvariabel."⁵³ och "Andel (i procent) förvärvsarbetande kommunmottagna flyktingar efter utbildning, kön och mottagningsår" (finns ej brutet på region)⁵⁴

⁴⁶ Vissa data finns tillgänglig via SCB:s statistikdatabas: <http://www.statistikdatabasen.scb.se> och vissa data har specialbeställts mot ersättning.

⁴⁷ Migrationsverkets statistik: <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik.html>. Vissa data har även skickats utan kostnad efter förfrågan.

⁴⁸ Arbetsförmedlingens statistik och publikationer: <https://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Statistik-och-publikationer/>. Vissa data har även skickats utan kostnad efter förfrågan.

⁴⁹ Hittas här:
http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101E/?rxid=611804ff-7f3b-4d66-9ed4-fe72d93b678f

⁵⁰ Hittas här:
http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101E/InrUtrFoddaRegAlKon/

⁵¹ Vår kontaktperson har varit Philip Engman: statistik-support@migrationsverket.se. Statistik som inte är brutet på län går att hitta på: <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Beviljade-uppehallsstillstand-oversikter.html>

⁵² Hittas här: http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AA_AA0003/?rxid=611804ff-7f3b-4d66-9ed4-fe72d93b678f

⁵³ Hittas här:
http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AA_AA0003_AA0003B/IntGr1LanKonUtb/

⁵⁴ Hittas här:
http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AA_AA0003_AA0003B/MotFlyktUtbKon/

- SCB: Arbetskraftsundersökningarna (AKU) – Inrikes och utrikes födda⁵⁵
Exempelvis tabellerna "Arbetskraftstillhörighet, inrikes -/utrikes född, kön och ålder"⁵⁶ och "Unga 15–24 år (AKU) som varken arbetar eller studerar (NEET) efter kön och in-/utrikesfödd"⁵⁷.
- Arbetsförmedlingen: Månadsstatistik
Exempelvis Excel-filen som uppdateras på månatlig basis "Etableringsuppdraget - Redovisning av "Nya, Pågående, Avslutade och Aktiviteter" inom etableringsuppdraget."⁵⁸
- Arbetsförmedlingen: Status 90 dagar efter avslutat etableringsuppdrag (beställs utan ersättning)⁵⁹
- **SCB: Huvudsaklig försörjningskälla för kvinnor födda utanför EU/EFTA med förgymnasial utbildning, brutet på län (beställs mot ersättning)**
Fördelat på Förvärvsarbete (uppdelat på anställd, företagare, låg inkomst), Studerande, Vård av barn/anhörig, Sjuk, Arbetslös, Förtidspensionär, Ekonomiskt bistånd, Arbetsmarknadspolitisk åtgärd, Ålderspensionär och Saknar inkomst.

Statistik om utrikes födda kvinnors företagande

- SCB: Temaområde Jämställdhet, Fördjupning Entreprenörskap och företagande⁶⁰
Särskilt relevanta är de tabeller som ligger under Operativa företagsledare, exempelvis "Operativa företagsledare 20 år och äldre efter näringsgren och födelseregion"⁶¹
- **SCB: Vilka typer av företag utrikes födda kvinnor driver, brutet på län (beställs mot ersättning)**
Exempel på data att beställa är gällande omsättning, antal anställda, export, juridisk form, företagsålder för företag som drivs av utrikes födda kvinnor samt utbildningsnivå hos utrikes födda kvinnor som driver företag.

⁵⁵ Hittas här: http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AM_AM0401/?rxid=611804ff-7f3b-4d66-9ed4-fe72d93b678f

⁵⁶ Hittas här:
http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AM_AM0401_AM0401R/NAKUBeflnrUtrJmfAr/

⁵⁷ Hittas här:
http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AM_AM0401_AM0401U/NAKUNEETFoddaAr/

⁵⁸ Hittas här: <https://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Statistik-och-publikationer/Statistik/Manadsstatistik.html>

⁵⁹ Genom att kontakta statistik@arbetsformedlingen.se. Vår kontakt har varit Agneta Mattsson (agneta.mattsson@arbetsformedlingen.se)

⁶⁰ Hittas här: https://www.scb.se/sv/_/Hitta-statistik/Temaomraden/Jamstallldhet/Fordjupningar/Entreprenorskap-och-foretagande/

⁶¹ Hittas här: https://www.scb.se/sv/_/Hitta-statistik/Temaomraden/Jamstallldhet/Fordjupningar/Entreprenorskap-och-foretagande-/Operativa-foretagsledare/Operativa-foretagsledare-20-ar-och-aldre-efter-naringsgren-och-fodelseregion-2016/

- **SCB: Vilka näringsgrenar utrikes födda kvinnor driver företag i, brutet på län (beställs mot ersättning)**

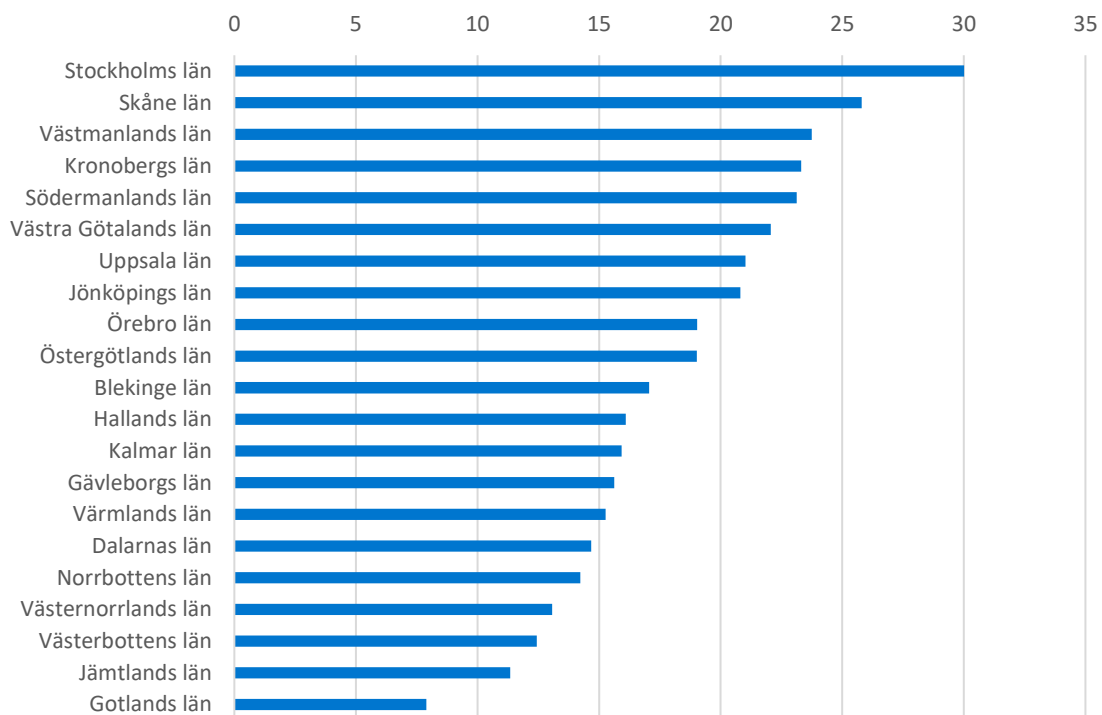
Tillgängliga data finns över vilka branscher utrikes födda kvinnor driver företag i, men inte brutet på län.⁶²

⁶² Hittas här: https://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Temaomraden/Jamstalldhet/Fordjupningar/Entreprenorskap-och-foretagande/

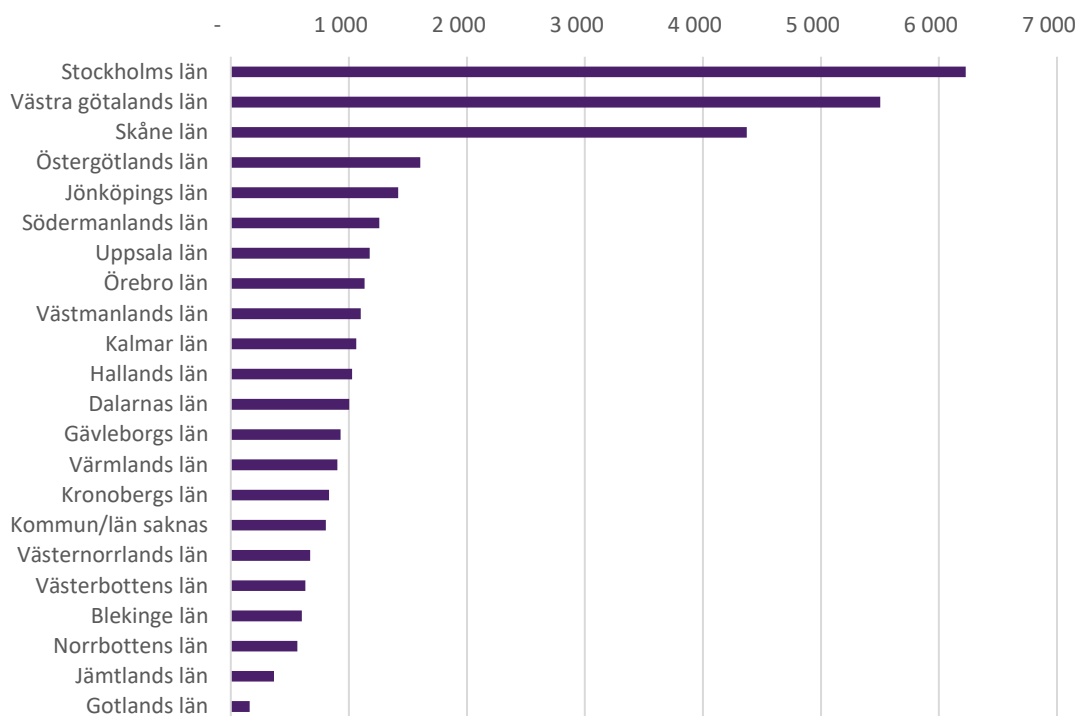
Bilaga 3: Regionala skillnader

I denna bilaga presenteras diagram över de regionala skillnader som diskuteras i rapporten.

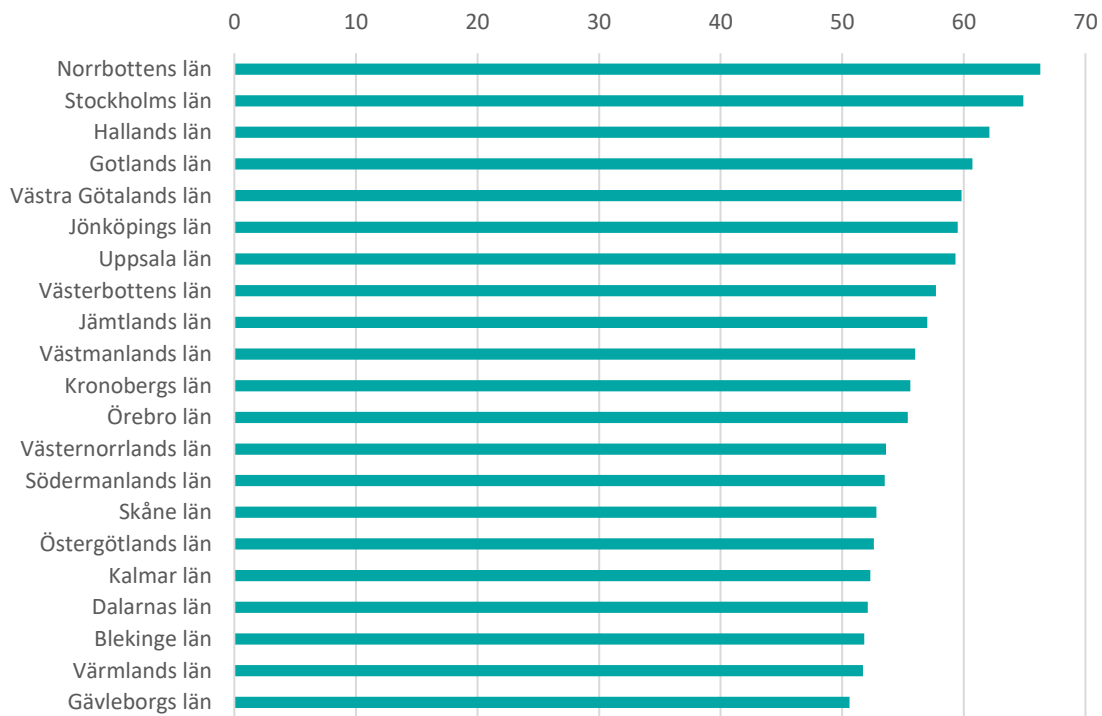
Figur 21. Andel kvinnor 15–74 år som är utrikes födda efter boendelän 2018-12-31 (SCB)

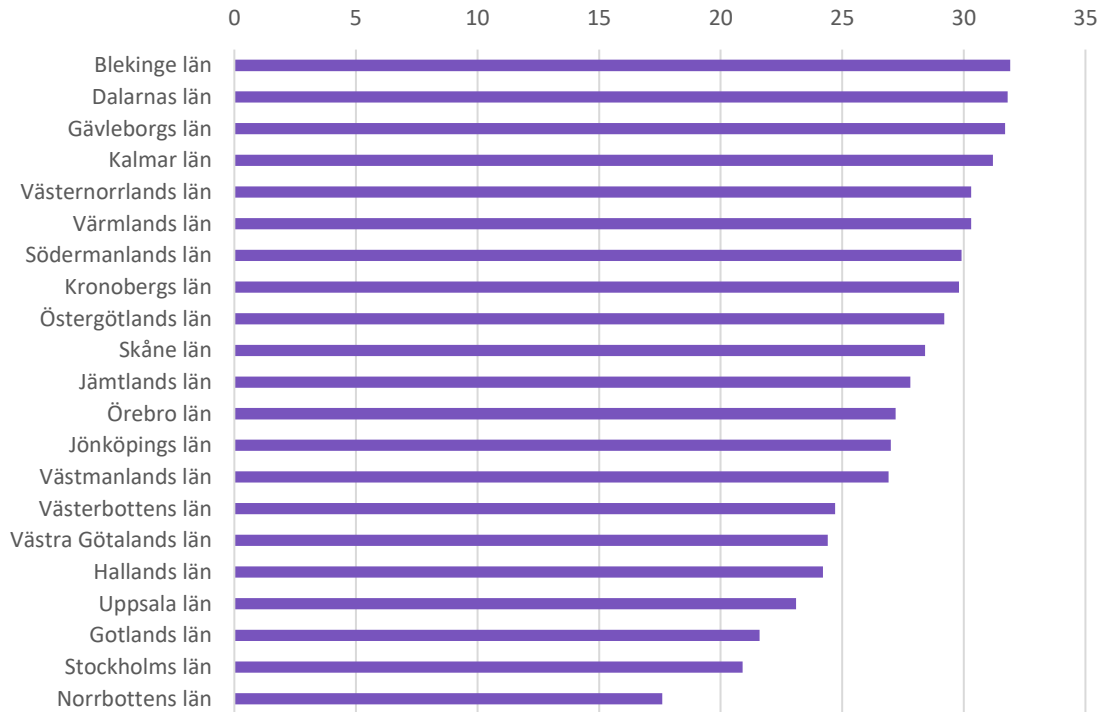
Figur 22. Antal beviljade uppehållstillstånd till kvinnor 2016–2018 på grund av asyl inkl. anhöriga till flykting i åldrarna 15–74 efter boendelän 2018-12-31 (Specialbeställd statistik från Migrationsverket)

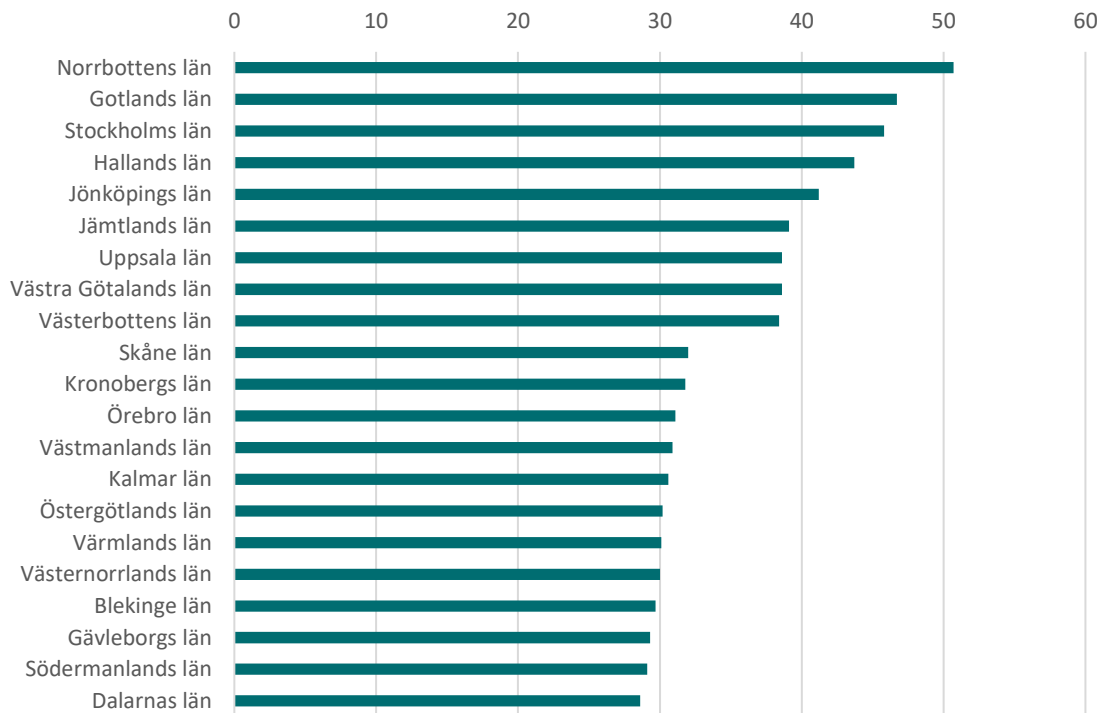
Figur 23. Andel utrikes födda kvinnor 20–64 år som förvärvsarbetar efter boendelän 2018-12-31 (SCB)

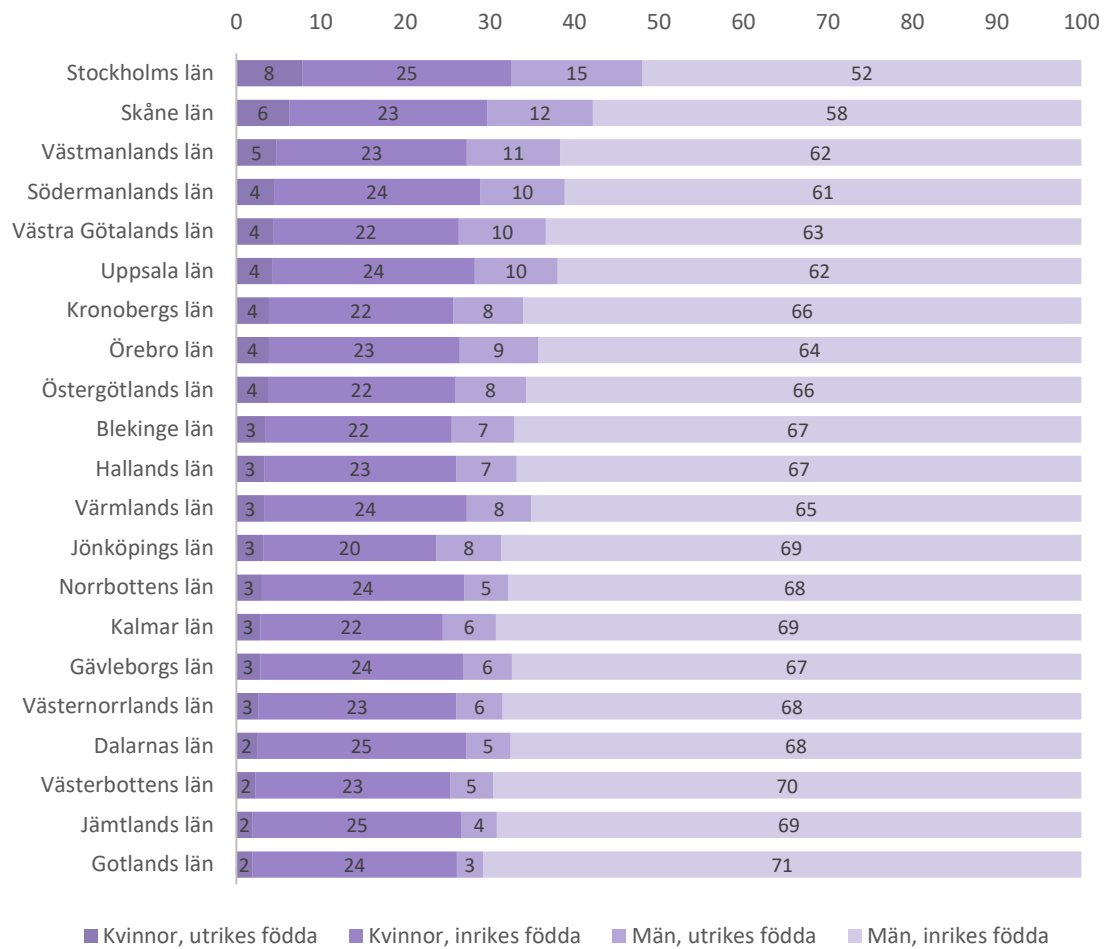
Figur 24. Skillnad (i procentenheter) mellan förvärvsarbetande inrikes och utrikes födda kvinnor 20–64 år efter boendelän 2018-12-31 (SCB)

Figur 25. Andel kvinnor födda utanför EU/EFTA med förgymnasial utbildning 20–64 år som förvärvsarbetar efter boendelän 2018-12-31 (SCB)

Figur 26. Andel operativa företagsledare 20 år och äldre som är utrikes/inrikes födda kvinnor/män efter boendelän 2016-12-31 (Specialbeställd statistik från SCB)

Tillväxtverket

Swedish Agency for Economic
and Regional Growth

Tel 08-681 91 00
tillvaxtverket.se

Tillväxtverket arbetar för hållbar tillväxt och konkurrenskraftiga företag i alla delar av Sverige.

Det gör vi genom att stärka företag och regioner. Vi erbjuder kunskap, nätverk och finansiering. Det ger direkt nytta till företag, och också förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Tillväxtverket är nationell myndighet med regional närvaro på nio orter. Ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar är vår vision.